

Handläggare
Carina FrommTill
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd

Telefon: 08-508 05178

Verksamhetsplan 2019 för Hässelby- Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer verksamhetsplan för år 2019 enligt förvaltningens förslag och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden fastställer resultatenheter enligt bilaga 01.
3. Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om 178,4 mnkr i omslutningsförändringar.
4. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 2,0 mnkr avseende medel för genomförande av åtgärder i enlighet med målet om en giftfri förskola.
5. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 2,0 mnkr avseende medel för introduktionsförskola.
6. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 5,3 mnkr avseende medel för aktivitetscentra.
7. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 3,0 mnkr avseende medel för Tryggt mottagande i hemmet.
8. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 2,0 mnkr avseende medel för skötsel av naturreservat.
9. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 0,4 mnkr avseende medel för klimatinvesteringsåtgärder.
10. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 1,7 mnkr avseende medel för trygghetsskapande åtgärder.

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	9
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	10
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	13
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	20
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	24
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	31
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	34
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	35
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	36
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	36
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	37
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	39
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	42
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	42
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	44
Uppföljning av ekonomi.....	47
Nämndens ekonomiska förutsättningar	47
Investeringar	55
Försäljningar av anläggningstillgångar	55
Resultatenheter	55
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	56
Budgetjusteringar	56
Omslutningsförändringar.....	58
Medel för lokaländamål.....	59
Övriga ekonomiska redovisningar.....	59

Systematiskt kvalitetsarbete.....	59
Övrigt.....	60

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 Blankettset VP 2019 Sdn04 (002)

Bilaga 2: Bilaga 2 Trygghetsrådet plan 2019-01-09

Bilaga 3: Bilaga 3 - Plan för upphandling 2019

Bilaga 4: Bilaga 4 Kompetensförsörjningsplan Hässelby-Vällingby

Bilaga 5: Bilaga 5 Ansökan-medel-for-trygghetsskapande-atgarder_Fyrgfärgspennan och Kassakvittot 2019

Bilaga 6: Bilaga 6 Ansökan-medel-for-trygghetsskapande-atgarder_Oxtungan 2019

Bilaga 7: Bilaga 7 Ansökan klimatinvesteringsmedel VP 2019

Bilaga 8: Bilaga 8 Tryggt mottagande i hemmet

Bilaga 9: Bilaga 9 Väsentlighets - och riskanalys och internkontrollplan 2019

Bilaga 10: Bilaga 10 System för intern kontroll 2019

Bilaga 11: Bilaga 11 - Ansökan medel för introduktionsförskola (sparad automatiskt)

Bilaga 12: Bilaga 12 Ansökan om medel för aktivitetscenter

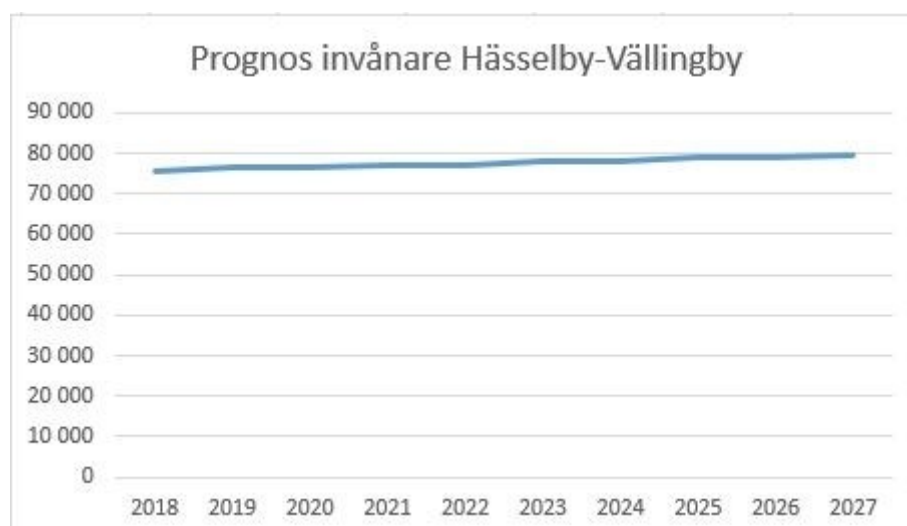
Inledning

Ärendets beredning

Verksamhetsplanen har tagits fram i medverkan av samtliga avdelningar. Information enligt 19 § MBL skedde den 8 januari 2019 och förhandling enligt MBL 11 § den 11 januari 2019. Ärendet har behandlats av funktionshinderrådet och pensionärsrådet.

Hässelby-Vällingby stadsdelsområde

Hässelby-Vällingby hade år 2017 drygt 74 800 invånare. Befolkningsmängden har ökat årligen, sedan 2007 har befolkningen ökat med nästan 12 000 invånare, och förväntas fortsätta öka men i en mindre omfattning. År 2027 förväntas befolkningsmängden uppgå till ungefär 79 500 invånare.

Hässelby-Vällingby består av de nio stadsdelarna Grimsta, Kälvesta, Nälsta, Räcksta, Vinsta, Vällingby, Hässelby gård, Hässelby strand och Hässelby villastad. Det är stora skillnader inom stadsdelsområdet vilket framgår av tabellen nedan. I tabellen nedan har stadsdelen Hässelby villastad delats upp i två, Hässelby villastad exklusive Smedshagen respektive Smedshagen för att illustrera skillnaderna inom denna stadsdel.

	Befolkning	Eftergymnasial utbildning 25-64 år	Behörighet till gymnasieskolan	Medelinkomst 20-64 år	Ekonomiskt bistånd	Ohälsotal ant. dagar 16-64 år	Valdeltagande kommun- fullmäktige
Område/år	2017	2017	2017	2016	2017	2017	2018
Hässelby-Vällingby	74 826	45,0%	86,8%	337 800	3,0%	21,3	74,7%
Grimsta	4 478	34,9%	77,8%	257 100	4,2%	30,5	65,9%
Kälvesta	4 567	56,3%	92,6%	412 200	0,0%	14,0	87,9%
Nälsta	4 969	56,6%	91,8%	425 200	0,2%	14,0	86,0%
Räcksta	9 895	47,7%	90,3%	319 800	1,5%	15,8	70,0%
Vinsta	4 601	43,7%	88,9%	340 400	0,9%	18,3	74,7%
Vällingby	8 767	45,2%	87,2%	311 000	4,3%	28,0	72,5%
Hässelby Gård	11 269	35,4%	73,5%	256 100	6,6%	26,5	64,3%
Hässelby Strand	7 826	38,7%	71,9%	278 100	3,6%	28,2	69,6%
Hässelby Villastad exkl. Smedshagen	16 397	53,0%	92,4%	446 200	1,2%	14,2	86,6%
Smedshagen	2 057	28,8%	76,3%	244 100	31,8	N/A	59,6%
Stockholms stad	949 761	58,4%	89,9%	392 400	2,7%	17,3	83,5%

Förvaltningen har ungefär 1 600 anställda, varav 86 procent är kvinnor och 14 procent är män. 12 procent är deltidsanställda. De största yrkesgrupperna är barnskötare, förskollärare, undersköterskor, vårdbiträden och socialsekreterare

Källa: Sweco, 2017.

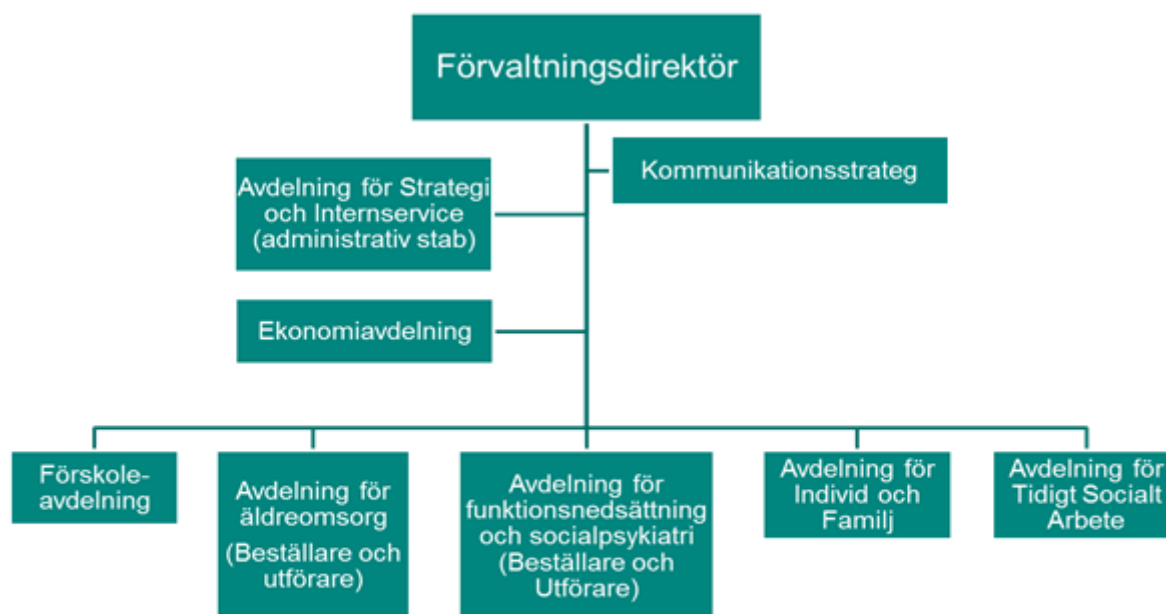
Nedan beskrivs hur förvaltningen planerar att bedriva sin verksamhet under 2019 med utgångspunkt ur stadens tre inriktningsmål.

Förvaltningens organisation

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning genomför i början av verksamhetsåret 2019 vissa förändringar i organisationsstrukturen för att skapa bättre styrning och ledning av bland annat äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Förändringen består främst av att beställar- och utförarfunktionerna för respektive verksamhet samlas i två nya avdelningar; En avdelning för äldreomsorg respektive en avdelning för stöd och omsorg om personer med funktionsnedsättning samt socialpsykiatri. Förändringarna förväntas förenkla och förbättra samverkan och helhetssyn mellan beställning och utförande vilket leder till en högre kvalitet och rättssäkerhet utifrån ett brukarperspektiv

Verksamheterna för introduktionsförskola och öppen förskola flyttas från avdelningen för tidigt socialt arbete till förskoleavdelningen. Denna förändring förväntas leda till en bättre, samordnad styrning samt synergi- och samordningseffekter för dessa verksamheter.

Stadsdelsförvaltningens organisationsförändringar förväntas leda till höjd kvalitet, förbättrad kostnadseffektivitet samt högre måluppfyllelse för berörda verksamheter. Den nya organisationen illustreras organisationsschemat nedan.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen planerar under året att arbeta målinriktat med att korta vägen till arbete, bland annat genom att minska andelen som uppbär försörjningsstöd mer än fem månader. Målgrupper som står långt ifrån arbetsmarknaden prioriteras med olika riktade insatser.

Ett av förvaltningens fokusområden är att höja säkerheten och den upplevda tryggheten hos invånare och brukare. Arbetet kommer att bedrivas med utgångspunkt i förvaltningens trygghetsstrategi, med tydliga mål och indikatorer. Ett strategiskt trygghetsråd, inklusive en operativ arbetsgrupp, bestående av representanter från förvaltning, övriga delar av staden samt externa aktörer såsom exempelvis polis, brandskydd, SL med flera driver arbetet framåt.

Förskoleverksamheten fortsätter att utvecklas och under 2019 ligger bland annat fokus på arbetet med att implementera läroplanen för förskola, utveckling av det språkutvecklande arbetet genom att alla förskolor använder "Före Bornholm-modellen" och kompetenshöjande insatser för förskollärare och barnskötare. Genom samverkan med socialtjänsten säkerställs att barn som riskerar att fara illa får stöd i tid.

För att människor i behov av stöd ska få insatser i tid lägger förvaltningen under 2019 grunden till nya arbetssätt och strukturer för att fånga barn, vuxna och familjer med behov av stöd så tidigt som möjligt. Det rör sig om missbruksproblematik, socialpsykiatrisk problematik, kriminalitet eller andra utmaningar. Målsättningen är att kunna erbjuda och ge hjälp och stöd innan det blir aktuellt med utredningar och beslutade socialtjänstinsatser. Samverkan såväl internt som externt är centralt i detta arbete.

Barnrättsperspektivet är ytterligare ett prioriterat område under 2019 och arbetsätt för att

säkerställa att barn kommer till tals i ärenden som direkt eller indirekt berör dem tas fram, implementeras och fördjupas.

Personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning ska vara trygga, självständiga och ha insatser och stöd av hög kvalitet. Under 2019 kommer förvaltningen att arbeta målmedvetet för att höja kvaliteten genom fördjupade analyser och uppföljningar.

Äldre ska få insatser av hög kvalitet, känna trygghet i de insatser som erbjuds och vara delaktiga i utredning och insatsernas genomförande. Äldreomsorgen kommer under 2019 att fokusera på utbildningsinsatser för att höja kompetensen för medarbetarna inom olika områden i syfte att öka kvaliteten i insatserna för de äldre.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen samverkar med andra förvaltningar och bolag för att säkerställa och bevaka nämndens behov av lokaler för service – och gruppboendestäder, förskolor, parklekar och fritidsgårdar. Förvaltningen lämnar en årlig boendeplan för som utgör underlag för den stadsövergripande boendeplaneringen av service- och gruppboendestäder.

Nämndens verksamheter arbetar med utgångspunkt i Stockholm stads miljöprogram och under 2019 är det prioriterat att effektivisera energiförbrukningen, främja källsortering av avfall och att ersätta skadliga kemikalier, varor och produkter med miljömässigt bättre alternativ. Vid nya leasingavtal för fordon prioriteras fossilbränslefria drivmedel.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämndens verksamheterna tar ansvar för sin budgethållning och arbetar för att uppnå en hög prognossäkerhet. Tåta uppföljningar säkerställer att budgetunderskott upptäcks tidigt och att åtgärder som sätts in får önskad effekt.

Förvaltningen kommer under 2019 genomlys organisation och processer för att säkerställa en effektiv organisation som bidrar till måluppfyllelse.

Förvaltningen arbetar under året målmedvetet för att säkerställa att chefer har rätt kompetens för sitt uppdrag och ges rätt förutsättningar för att leda och styra sina verksamheter. Medarbetarskapet är i fokus och medarbetare ges utrymme att aktivt bidra till utveckling av den egna verksamheten. Den förvaltningsgemensamma introduktionen för nyanställda utvecklas och digitaliseras.

Samverkan med andra nämnder och bolag

Styrning och uppföljning:

Förvaltningens organisation, styrning och uppföljning är tydlig och ändamålsenlig och bidrar till verksamheternas måluppfyllelse, se mer under inriktningsmål 3.2. Verksamheternas prognossäkerhet stärks under året genom tätare uppföljningar och analys av insatta åtgärder. I detta arbete samverkar stadsdelsförvaltningen med stadsledningskontoret.

Samverkan för effektiv verksamhet:

Förvaltningen samverkar med andra förvaltningar, främst stadsledningskontoret, i syfte att skapa en mer ändamålsenlig organisation och styrning.

Samverkan för en trygg och säker stad :

Stadsdelsförvaltningen har en bred extern och intern samverkan i arbetet med att skapa ett

tryggt och säkert stadsdelsnämndsområde genom Trygghetsrådet. I rådet ingår bland annat polis, brandförsvaret och andra förvaltningar inom staden som exempelvis utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. Se mer under inriktningsmål 1.2.

I syfte att minska och förebygga barn och ungdomars användning av våld, samarbetar förvaltningen med utbildningsförvaltningen i arbetet med Mentors in Violence prevention (MVP). Arbetet fördjupas och utökas med fler skolor i stadsdelsområdet 2019. Samverkan med ideella organisationer och föreningar utvecklas under året och idéburna offentliga partnerskap ingås, bland annat med Café i Gemenskap.

Samverkan för bostadsförsörjning:

Ett samarbete finns med exploateringskontoret för att säkerställa tillgång till bostäder.

Samverkan för en hållbar stadsutveckling:

Förvaltningen samverkar kontinuerligt med exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret i planeringen av nya projekt för att säkerställa att det lokala perspektivet finns med tidigt i processen.

Klimat och miljöarbete

I samverkan med trafikkontoret, miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall AB utvecklas och stärks ekologiska värden i stadsdelsområdets park – och naturområden.

Samverkan för mottagande av nyanlända:

I arbetet med mottagandet av nyanlända samverkar förvaltningen med arbetsmarknadsförvaltningen, civilsamhället, näringslivet och arbetsgivare för att vägen till etablering för nyanlända ska vara kort.

Samverkan för arbetsmarknad och näringsliv

Förvaltningen samarbetar med Brommapojkarna och arbetsmarknadsförvaltningen i Idéburet offentligt partnerskap (IOP) för att unga vuxna 16-29 ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. I syfte att stärka arbetet med stödinsatser och motivation för långbidragstagare samverkar förvaltningen med civilsamhället, det privata näringslivet och region Stockholm genom FINSAM. För att fler personer ska vara självförsörjande samverkar förvaltningen med Jobbtorg.

Innovation och strategiska digitaliseringsfrågor:

Förvaltningen samverkar med andra nämnder och bolag för att den digitala utvecklingen ska leda till ökad kvalitet och effektivitet.

Internationalisering och internationellt arbete:

Förvaltningen samverkar med Kungliga tekniska högskolan kring EU-projektet, ”New Towns, new arrivals”. Sex europeiska länder/städer ingår i projektet. Syftet är bland annat att utveckla idéer om det europeiska medborgarskapet och civilt och demokratiskt deltagande. Under 2019 kommer en studieresa till Nederländerna att genomföras.

Staden som arbetsgivare:

Förvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare med god kompetensförsörjning som möjliggörs genom kompetensutveckling, god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor. I syfte att

säkerställa förvaltningens framtida kompetensbehov samverkar förvaltningen bland annat med övriga stadsdelsnämnder.

Lokalförsörjning:

I samband med planeringsprocessen för nya verksamhetslokaler samverkar förvaltningen kontinuerligt med olika förvaltningar och aktörer så som exploateringskontoret, stadsbyggnads- och fastighetsnämnden.

Upphandling och inköp:

Förvaltningen samverkar med stadsledningskontoret och serviceförvaltningen för att få system- och utbildningsstöd i inköp och upphandling.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Stadsdelsnämnden bidrar till inriktningsmålet genom att arbeta med att korta vägen till arbete. Barnfamiljer och kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden är särskilt prioriterade grupper i det motiverande och stödjande förändringsarbetet för att få fler människor att bli självförsörjande. Nyanlända erbjuds och deltar i samhällsvägledning och under året ska 100 % av alla nyanlända i anläggningsboenden och 50 % av nyanlända i eget boende delta i lokal samhällsvägledning.

Förvaltningen arbetar målvetet för att skapa ett tryggt och säkert stadsdelsnämndsområde. I förvaltningens trygghetsråd, där nyckelaktörer som polisen, brandförsvaret, SL och andra förvaltningar deltar, samordnas trygghetsarbetet med en tydlig strategi, prioriteringar och mål för verksamhetsåret. Prioriterade områden för 2019 är att ungdomar har en trygg fritid och att offentliga platser är rena, städade och fria från drogmissbruk. För att öka invånarnas förtroende för förvaltningen sker ett kontinuerligt arbete med bemötande, tillgänglighet och informationsspridning utifrån olika målgruppers behov.

Förvaltningen förstärker och utvecklar det tidiga, förebyggande och uppsökande arbetet. Arbetssätt och strukturer utvecklas för att nå målgrupper som riskerar att hamna i kriminalitet och som utsätts för eller utsätter andra för våld. Förvaltningen samverkar med flera aktörer för att förebygga och minska risken för våld och kriminalitet.

Stadsdelsområdets förskolor erbjuder alla flickor och pojkar en trygg och likvärdig förskola med hög pedagogisk kvalitet. Fortsatt implementering av den nya läroplanen, språkutvecklande insatser för barn oavsett modersmål och kompetenshöjande insatser för förskolans medarbetare är i fokus. Förskolan arbetar för en stärkt samverkan med socialtjänsten för att säkerställa att barn som har behov av insatser eller riskerar att fara illa får insatser i tid.

Invånarna möts av en sammanhållen socialtjänst vars insatser bidrar till ökad självständighet. Under året prioriteras bland annat samverkan mellan avdelningar och mellan enheter och nya metoder och arbetssätt utvecklas och implementeras. Under 2019 kommer bland annat intern individuell samverkansplan (intern-SIP) att erbjudas alla enskilda som så önskar i syfte att öka samverkan inom förvaltningens olika verksamheter. Förvaltningen arbetar även målinriktat med föräldraskapsstöd i olika former för att förebygga ohälsa hos barn och unga och stärka föräldrarnas tillit till sin egen förmåga.

Förvaltningen prioriterar arbetet med att implementera ett barnrättsperspektiv i verksamheterna i syfte att stärka barn som rättighetsbärare. Exempelvis kommer ett arbetssätt att inrättas för att säkerställa att barn kommer till tals i ärenden som direkt eller indirekt berör dem.

Personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning ska vara trygga, självständiga och få stöd och insatser av hög kvalitet. Förvaltningen fokuserar på att öka brukarnas delaktighet i utredning och genomförande av insatser och utveckla. Genom fördjupade analyser av synpunkter och klagomål samt individuella och verksamhetsuppföljningar skapas kvalitetshöjningar i verksamheterna och för brukarna.

Förvaltningen prioriterar kompetenshöjande insatser för att säkerställa stöd och insatser av hög kvalitet inom äldreomsorgen. Medarbetarna genomgår under 2019 utbildningsinsatser, i samverkan med förvaltningens relationsvårdsteam, för att tidigt upptäcka signaler om och förebygga våld i nära relation.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

För att fler ska vara självförsörjande etableras de som har försörjningsstöd snabbt på arbetsmarknaden. För att korta vägen till etablering i det svenska samhället och på arbetsmarknaden behöver nyanlända tidigt få kunskap om det svenska samhället och i det svenska språket.

Det motiverande och stödjande arbetet stärks för att personer med försörjningsstöd ska komma vidare till någon form av studier, arbetsträning, Stockholmsjobb, OSA-anställning eller inskrivning på Arbetsförmedlingen.

I syfte att minska andelen långtidsbidragstagare intensifieras arbetet med stödinsatser och motivation för att komma ut till någon form av arbetsträning, sysselsättning eller annan försörjning. Barnfamiljer är särskilt prioriterade i det motiverande och stödjande förändringsarbetet liksom kvinnor som idag står långt ifrån arbetsmarknaden på grund av exempelvis kort utbildningsbakgrund.

För att snabbt etableras i det svenska samhället erbjuds nyanlända samhällvägledning på grupp- och individnivå. I syfte att skapa kontaktytor, aktiviteter och god hälsa erbjuds nyanlända barnfamiljer bland annat dagkollo och fritidsaktiviteter. Arbetet med mottagandet av kvotflyktingar utvecklas i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen, civilsamhället, näringsliv och arbetsgivare och bidrar till etablering för nyanlända inklusive ensamkommande ungdomar.

Feriearbete är ett viktigt första steg in i arbetslivet och unga med funktionsnedsättning eller sämre socioekonomiska förutsättningar är prioriterade målgrupper.

Arbetsmarknadsförvaltningen samverkar med stadsdelsförvaltningen för att erbjuda unga vägledning att starta företag som sommarjobb. Förvaltningen samverkar även med föreningslivet för att skapa olika vägar för att unga mellan 16 och 29 år ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,8 %	2,8 %	Tertial
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,6 %	1,6 %	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,1 %	1,1 %	Tertial
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	40 st	1 050 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	700 st	9 000 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	55 st	1 050 st	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	55	Tas fram av nämnden	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	950 st	9 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med samhällsvägledning för nyanlända, med särskilt fokus på att ge kunskaper om bostadssituationen.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Nyanlända har kunskap om det svenska samhället

Beskrivning

För att ge nyanlända kunskap om det svenska samhället deltar de i samhällsvägledning på individ- och gruppnivå. Samhällsvägledningen sker i samverkan med civilsamhället och består av rådgivning, information och vägledning i viktiga frågor såsom försörjning, bostad, utbildningssystemet, hälso- och sjukvård samt praktiskt stöd för att hantera vardagliga uppgifter. Nyanlända ges även möjlighet till föräldrautbildning och information om fritidsaktiviteter. Inbjudan till samhällsvägledning lämnas till nyanlända inom en månad från det att förvaltningen fått kännedom om inflyttning till stadsdelsområdet. För att nå fler nyanlända sker den uppsökande verksamheten exempelvis på SFI och Jobbtorg samt på anläggningsboenden.

Förväntat resultat

De nyanlända som tagit del av samhällsinformation uppger att de fått ökade kunskaper om det svenska samhället. Civilsamhället bidrar till kunskapshöjningen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel nyanlända i anläggningsboende (ABO) som deltar i den lokala samhällsvägledningen	100 %		År
Andel nyanlända i eget boende (EBO) som deltar i den lokala	50 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
samhällsvägledningen			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett antal föreningar genomför samhällsvägledning i samverkan med stadsdelsförvaltningen	2019-05-01	2019-12-31
Inventera föreningar som kan delta i arbetet med samhällsinformation till nyanlända	2019-01-01	2019-04-30

Nämndmål:

Unga och vuxna har kort väg till etablering på arbetsmarknaden

Beskrivning

Kort väg till etablering på arbetsmarknaden innebär att tiden med försörjningsstöd inte överstiger fem månader. Att vara etablerad på arbetsmarknaden innebär ett arbete på öppna arbetsmarknaden eller insatser inom Jobbtorg eller Arbetsförmedlingen. Personer som inte har egen försörjning eller studerar och har behov av försörjningsstöd remitteras till Jobbtorg eller Arbetsförmedlingen för vidare insatser mot arbete eller studier. I syfte att undvika ett bidragsberoende i mer än fem månader är målsättningen att tiden från en aktualisering till remittering inte överstiger 2 månader.

Enskilda som inte ingår i Jobbtorgs målgrupper erbjuds arbetsträning i förvaltningens regi i syfte att förbereda för en OSA-anställning eller ett Stockholmsjobb. För att kunna erbjuda fler arbetslösa OSA- anställning och Stockholmsjobb verkar förvaltningen för ett utökat samarbete med andra offentliga aktörer samt det privata näringslivet i stadsdelsområdet. Det uppsökande arbetet förstärks och utvecklas bland annat genom att nya arbetssätt inom verksamheten införs, som innebär ett helhetsansvar för den enskildes situation och behov.

För att unga vuxna mellan 16 och 29 år ska ha fler möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden utvecklas arbetet inom ramen för det idéburna offentliga partnerskapet (IOP) med Brommapojkarna, som bedrivs i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen.

För att stärka arbetet med stödinsatser och motivation för långtidsbidragstagare utvecklas samverkan med civilsamhället, privata näringslivet och region Stockholm genom Samordningsförbundet Stockholms stad, FINSAM. Barnfamiljer och kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden är särskilt prioriterade i arbetet.

Förväntat resultat

Andelen unga och vuxna som har försörjningsstöd längre tid än fem månader minskar. Unga får referenser och kontakter med arbetsmarknaden genom feriejobb och genom idéburet offentligt partnerskap.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel unga och vuxna som har behov av försörjningsstöd under en kort period.	70 %		Tertial
Antal tillhandahållna platser för feriejobb som entreprenörerna	100		Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
erbjudit			
Antal tillhandahållna platser för feriejobb som ideella organisationer erbjuder	100		Tertial
Antal tillhandahållna platser för feriejobb som utförarenheterna erbjuder	500		Tertial
Antal unga vuxna som anställts genom ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Brommapojkarna	20		År
Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	950		Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Strategi för trygghet

För att utveckla Hässelby-Vällingby till ett tryggt och säkert stadsdelsområde krävs bred och stärkt samverkan mellan flera aktörer. Trygghetsarbetet utgår ifrån ett Trygghetsråd, där andra förvaltningar inom staden samt externa aktörer såsom bland annat polis och brandförsvaret ingår. Trygghetsrådet har utformat en strategi och plan med tydliga prioriteringar, mål och indikatorer för 2019. Trygghetsrådets arbete ska också bidra till att invånarna har förtroende för myndigheter. Organisation, mål och uppföljningsmetoder redovisas i rådets plan för 2019 som bilägs verksamhetsplanen.

En av förvaltningens viktigaste samverkanspartners i trygghetsarbetet är polisen. I slutet av 2018 initierade förvaltningen och polisen samverkan med trafikkontoret och fastighetsägare i syfte att öka kameraövervakningen på strategiska platser. Arbetet fortsätter 2019. I samband med detta söker förvaltningen fler tillstånd för de kommunala mobila ordningsvakterna. I dagsläget har polisen beviljat förordnande för mobila vakter på Hässelby torg.

Det drog- och brottsförebyggande arbetet sker samordnat utifrån Trygghetsrådets beslutade strategi. Med syfte att minska narkotikaanvändning och för att tidigt upptäcka, bemöta och agera vid användning av alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) bland unga utvecklas förvaltningsövergripande rutiner och arbetssätt.

Våldsbejakande extremism

Arbetet mot våldsbejakande extremism följer planen som senast reviderades i tertialrapport 2 2018. Enligt stadens anvisningar görs en ny revidering av planen i samband med tertialrapport 1 2019.

Förebyggande arbete, stöd och insatser

För att tidigt identifiera och fånga upp målgrupper som riskerar att hamna i kriminalitet, som utsätts för eller utsätter andra för våld eller kränkningar lägger förvaltningen stor vikt vid det tidiga, förebyggande och uppsökande arbetet. Arbetssätt och strukturer utvecklas och implementeras för att på sikt nå positiva effekter för dessa målgrupper innan ett behov av utredningar och insatser inom socialtjänsten uppstår. Samverkan med civilsamhället i stort, föräldrar och andra vuxna är viktigt i arbetet med att förebygga och minska risken för kriminalitet och våld. Relationsvårdscentrum, RVC, i region Västerort tar emot kvinnor, män och icke-binära som har utövat våld eller utsatts för våld samt utvecklar sin verksamhet utifrån ett barnrättsperspektiv.

Fritid

Fritidsverksamheterna ska vara trygga arenor och mötesplatser som främjar delaktighet och hälsa för alla barn och unga oavsett kön, funktionsnedsättning, sexuell läggning, livsstil, etnisk bakgrund, politisk eller religiös åsikt. Barn och unga erbjuds trygga, ledarleda fritids-, idrotts- och kulturaktiviteter som är tillgängliga och kostnadsfria. Fritidsverksamheten är tillgänglig för alla och bidrar till att öka och bredda barns och ungas kontaktytor.

Park och stadsmiljö

Park- och naturområden är en del av stadsdelsområdets offentliga rum som kopplar ihop stadsdelarna och som bidrar till ett levande, tillgängligt och tryggt stadsdelsområde för alla. Invånarna är delaktiga kring utvecklingen av park- och naturområden och barnperspektivet beaktas i all planering av stadsmiljön. Trygghetsvandringar genomförs för att identifiera upplevda otrygga platser ur såväl barn-, äldre-, jämställdhets- som tillgänglighetsperspektiv. I trygghetsvandringarna ingår polis, trafikkontoret, representanter från fastighetsägare samt andra berörda aktörer i syfte att stärka samordningen av trygghetsskapande åtgärder.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %	100 %	År
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	77 %	77 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	71 %	71 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	71 %	71 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	88 %	88 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna utveckla samverkan mot våldbejakande extremism.	2019-01-01	2019-08-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna inventera behovet och lämplig geografisk placering av nya parklekar.	2019-01-01	2019-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna och de ekonomiska konsekvenserna för fler parklekar med djur i staden.	2019-01-01	2019-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att utreda vilka områden som kan läggas till - och utöka redan godkända områden – som platser där stadens ordningsvakter verkar för att skapa trygghet för medborgarna.	2019-01-01	2019-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31
 Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till utveckling av Stockholms stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Barn och unga har trygga och attraktiva fritidsarenor

Beskrivning

För att ge barn och unga möjligheter att utveckla en positiv livsstil erbjuds ett brett utbud av kostnadsfria ledarledda fritids-, idrotts- och kulturaktiviteter med utgångspunkt i barn och ungas behov och levnadsmönster. Förvaltningen samverkar med kulturskolan, idrottsförvaltningen, grundskolor och civilsamhället för att skapa god tillgång till prova på-aktiviteter. För att öka föräldrars tillit till fritidsverksamheten får de information om verksamheterna och bjuds in för dialog och verksamhetsbesök.

Verksamheten bedrivs i ändamålsenliga lokaler i en vålds- och drogfri miljö. Rutiner för hantering av tobak, alkohol och narkotika samt hot och våld utvecklas och tydliggörs. Parklekarna arbetar våldsförebyggande genom att barn på ett lekfullt sätt tar del av strategier inom det våldspreventiva programmet "Agera tillsammans". Den våldspreventiva metoden Mentors in violence (MVP) anpassas till de öppna fritidsgårdsverksamheterna.

Fysiska miljöer på fritidsgårdar och parklekar förbättras kontinuerligt. Fritidsgården i Vällingby utvecklas till en modern mötesplats för unga som är tillgänglig för en bred målgrupp med flera funktioner såsom samhällsvägledning och förenings- och kulturverksamheter med mera.

I syfte att utveckla en sammanhållen fritid för målgrupperna 10-12 år och 13-17 år har medarbetare på fritidsgårdar och parklekar ett gemensamt uppdrag att nå barn och ungdomar som idag inte besöker fritidsarenorna. Kompetensutveckling för fritidsledare på parklekar och fritidsgårdar prioriteras.

Förväntat resultat

Barn och unga som besöker och deltar i förvaltningens öppna fritidsverksamhet upplever att mötesplatsen är trygg och att aktiviteterna är meningsfulla och attraktiva.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel unga som går på fritidsgårdar där kontakt med vårdnadshavare finns	100 %		Tertial
Ungdomars nöjdhet med trygghet och bemötande inom fritidsgårdsverksamheter	70 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Barn, unga, föräldrar tar del av och får kunskap om fritidsverksamhetens trygghetsplan med rutiner för bland annat misskötsel, gårdskort, och alkohol-, tobak- och narkotikaanvändning	2019-01-01	2019-08-31
Fritidsverksamheten ska teckna medlemskap i KEKS, kvalitet och kompetens i samverkan, för att bättre följa upp besökarnas upplevelse av fritidsverksamheten.	2019-01-01	2019-03-31

Nämndmål:

Barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet har tidiga insatser

Beskrivning

Att riskera att hamna i kriminalitet innebär att begå ett brott för första gången eller befinna sig i riskzon för att hamna i en kriminell livsstil. Till ett förstagångsbrott räknas exempelvis snatteri och att vara riskzon innebär bland annat att riskera att bli rekryterad till kriminella handlingar och kriminella gäng. För att öka vuxennärvaron i stadsdelsområdet engageras föräldrar och civilsamhälle i det trygghetsskapande arbetet. Verksamheten sammankallar till möten där medarbetare i fält, föräldrar och andra vuxna som vill delta i nattvandringar med mera samverkar för att utforma och fördela uppdrag. Även polis kan delta i dessa möten och dela med sig av aktuella lägesbilder.

Förvaltningen har en sammanhållen socialtjänst där alla medarbetare inom socialtjänstens enheter utgår ifrån individens behov och säkerställer att ingen invånare som söker stöd hamnar mellan stolarna. Det förebyggande arbetet prioriteras för att tidigt fånga upp barn och ungdomar som befinner sig i riskzonen och förstärks genom att utöka antalet fältassistenter med två tjänster.

För att nå den yngre målgruppen i åldersgruppen 12-18 år samt deras föräldrar arbetar Sociala insatsgruppen (SIG) med ett riktat uppsökande arbete. Syftet är att bryta vidare kontakter med kriminella och att minska risken för att utveckla ett kriminellt beteende. I detta arbete ges också stöd till anhöriga.

Förväntat resultat

Fler barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet identifieras och nås av tidiga insatser. De tidiga insatserna leder till att färre brott begås bland barn och unga.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn och unga vuxna som upplever att de har fått stöd genom sociala insatsgruppen (SIG)	80 %		År
Andel försäljningsställen där godkända kontrollköp av tobak genomförts	80 %		År
Andel försäljningsställen där tillsynsbesök genomförts	100 %		År
Andel unga som inte har begått ett brott på nytt efter allvarssamtal	80 %		Tertial
Antal externa aktörer såsom ideella organisationer och föreningar som deltar i vuxenvandringar	3		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Inventera vilka externa aktörer (ideella organisationer, föreningar med flera) som är beredda att samverka och delta i vuxenvandringar i stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-04-30

Nämndmål:

Barn och vuxna lever ett liv utan våld

Beskrivning

Att leva ett liv utan våld innebär ett liv utan psykiskt, fysiskt, sexuellt, materiellt, ekonomiskt våld eller försummelse, hedersrelaterat förtryck eller våld. Ett liv utan våld innebär även att leva utan risk för våld. Relationsvåldscentrum i Västerort har en central roll i arbetet och vidareutvecklar verksamheten utifrån ett barnrättsperspektiv för barn som har bevittnat våld. För att bryta mönster och utsatthet hos de som utsätts för, eller utsätter någon för, hedersförtryck och/eller våld utbildar förvaltningens relationsvårdsteam medarbetare i alla verksamheter. För att hjälpa den som har brutit med sin familj och sitt nätverk på grund av hedersförtryck och våld att skapa ett nytt liv utvecklas stödinsatser i samverkan med Relationsvåldscentrum, bland annat i form av nätverksskapande gruppaktiviteter.

För att minska användning av våld och kränkningar bland barn och unga fortsätter ett tidigt och sammanhållet våldsförebyggande arbete på grundskolor, parklekar och fritidsgårdar. Arbetet riktas till barn och unga i åldern 10-17 år med utgångspunkt från programmen Mentors in violence prevention, MVP och Agera tillsammans, AT. De våldspreventiva programmen ökar medvetenheten om våld och utmanar vedertagna normer kring kön, relationer och våld samt inspirerar till åskådaringripanden där barn och unga kan ingripa före, under eller efter en kränkande eller våldsam situation.

Arbetet med MVP och "Agera tillsammans" genomförs i årskurs 4 och 7 och utökas under året från tre till sex skolor i stadsdelsområdet. På samtliga parklekar och fritidsgårdar pågår ett våldsförebyggande arbete som beskrivs närmare under nämndmålet Barn och unga har trygga och attraktiva fritidsarenor. För att utveckla ett gemensamt förhållningssätt och agerande kopplat till våld och normer kring kön arbetar medarbetare på skolor och stadsdelsförvaltning i nära samverkan.

Förväntat resultat

Andel barn och vuxna som lever ett liv med förtryck och våld minskar. Barn och unga som deltar i de våldspreventiva programmen tar avstånd från våld.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn som inte upplever att de har blivit illa behandlad (kränkta/trakasserad)	70 %		Tertial
Andel orosanmälningar som rör barn som upplevt våld i nära relation.	30 %		Tertial
Andel utredningar där Freda kortfrågor har ställts.	80 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I samverkan med grundskolor i stadsdelsområdet utveckla arbetet med mentors in violence prevention våldsförebyggande arbete kopplat till rasism, hedersrelaterat våld och förtryck samt pornografi	2019-01-01	2019-08-31
Implementera arbetssätt och verktyg som säkerställer att Freda kortfrågor för vuxna ställs i alla utredningar.	2019-01-01	2019-04-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Tillsätta arbetsgrupp med representanter från varje avdelning i syfte att planera stadsdelsförvaltningens tema om "våldsförebyggande vecka"	2019-01-01	2019-04-30
Work shops genomförs av relationsvårdsteamet tillsammans med berörda verksamheter för att höja kunskap om att tidigt upptäcka våld i nära relation samt stöd i hantering och åtgärder.	2019-01-01	2019-06-30

Nämndmål:

Hässelby-Vällingby är tryggt

Beskrivning

Förvaltningens trygghetsråd består av representanter från förvaltningen, polisen, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, brandförsvaret, SL och fastighetsägarföreningen. Trygghetsarbetet styrs av Trygghetsrådet och dess strategi och plan utgör grunden för arbetet med tydliga mål, prioriteringar och uppföljningar. Rådets prioriteringar för 2019 är att ungdomar har en trygg fritid, att offentliga platser är trygga och välskötta, fria från drogmissbruk och försäljning av droger. Förskolan och skolan har en central roll i trygghetsarbetet. Planen, som även beskriver rådets organisation, biläggs förvaltningens verksamhetsplan för 2019. Rådet innefattar en operativ arbetsgrupp med uppdrag att på kort och lång sikt genomföra aktiviteter utifrån de mål och indikatorer som trygghetsrådet beslutat. Arbetsgruppen gör löpande trygghetsinventeringar för att styra arbetet effektivt och vid behov lyfta frågor till rådet för beslut och prioriteringar.

Förväntat resultat

Den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet ökar genom samverkan kring såväl långsiktiga och förebyggande som akuta och riktade insatser.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel ungdomar som upplever ordningsproblem i bostadsområdet	20 %		År
Oro för våld eller överfall i den offentliga miljön			År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Uppstart av platssamverkan med polis- och brandmyndigheterna, trafikkontoret samt berörda fastighetsägare om ökad trygghet vid Hässelby torg.	2019-01-01	2019-03-15

Nämndmål:

Invånarna har förtroende för stadsdelsförvaltningen

Beskrivning

Tillgänglighet, bemötande, god information och kommunikation är grundläggande för att skapa förtroende för stadsdelsförvaltningen, och därmed kommunen som myndighet, hos invånarna. Tillgängligheten i verksamheterna är hög, exempelvis avseende telefontider och snabba svar på mejl. För att invånarna ska ha tillgång till och nås av relevant och viktig information utvecklar förvaltningen kontinuerligt kommunikationsstrategier och -kanaler.

Tillgängligheten för funktionsnedsatta är viktig och alla verksamheter arbetar för att minimera tillgänglighetshinder i sina lokaler. Även kommunikationen utformas så att den är tillgänglig för alla oavsett exempelvis kön, etnisk tillhörighet, utbildningsbakgrund, funktionsnedsättning eller ålder. Som en del i detta arbete använder alla förvaltningens verksamheter klarspråk för att göra informationstexter mer tillgängliga och begripliga. Ett gott och respektfullt bemötande är en självklarhet för alla medarbetare, och alla verksamheter arbetar med att ytterligare förbättra sitt bemötande, bland annat med utgångspunkt ur stadens bemötandeguide.

Förväntat resultat

Invånarnas förtroende för stadsdelsförvaltningen ökar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel invånare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen	80		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
All tillgänglighetsinformation på Stockholm.se går igenom och uppdateras	2019-01-01	2019-03-31
En rutin/arbetsätt tas fram för att säkerställa att klarspråk används i informationstexter	2019-01-01	2019-04-30
Två arbetssätt väljs ut från stadens Bemötandeguide och bryts ned för varje enhet	2019-01-01	2019-03-31

Nämndmål:

Trygghetsaspekterna genomsyrar all planering och skötsel av stadsmiljön.

Beskrivning

Vid alla åtgärder som görs i stadsdelsområdets fysiska miljö vägs trygghetsaspekterna in. Det gäller såväl större projekt som drivs i samverkan med stadens fackförvaltningar som i den dagliga skötseln. I större projekt är det förvaltningens ansvar att i processen lyfta in den lokala kännedomen om området för att försäkra sig om att projektet bidrar till ökad trygghet. Större projekt under 2019 är den fortsatta upprustningen av Solursparken respektive upprustningen av Örmängstorget och intilliggande parkstråk. Dessutom påbörjas under hösten arbetet med att göra en ny stadsdelspark av Melonparken. I arbetet med Melonparken är trygghetsfaktorn avgörande eftersom syftet är att göra parken till en välbesökt trygg plats som binder ihop Hässelby gård, Hässelby strand och Hässelby villastad. Prioriteringar av trygghetsskapande åtgärder som belysningsförbättringar och slyröjningar utgår från trygghetsinventeringar och synpunkter från invånare.

Förvaltningen ansöker om trygghetsmedel för trygghetsskapande åtgärder vid lekplatserna Oxtungan, Fyrfärgspennan och Kassakvittot. I dessa områden finns ett stort behov av trygga, tillgängliga lek- och vistelsemiljöer.

En känd upplevd otrygghetsfaktor är klotter, därför råder nolltolerans för klotter på förvaltningens lokaler. Förvaltningen lyfter också behovet av klottersanering till samverkansparter som fastighetsägare och näringsidkare.

Förväntat resultat

Andelen invånare som är nöjda med skötseln av park- och naturområden samt den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ansöker om trygghetsmedel för trygghetsskapande åtgärder vid lekplatserna Oxtungan, Fyrfärgspennan och Kassakvittot. I dessa områden finns ett stort behov av trygga, tillgängliga lek- och vistelsemiljöer.	2019-01-01	2019-01-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Flickor och pojkar erbjuds en likvärdig förskola med hög pedagogisk kvalitet som ger trygghet och omsorg i en för barnen stimulerande miljö. Förskolepersonalens kompetens har störst betydelse för förskolans likvärdighet och kvalitet. Att rekrytera och behålla förskollärare, stärka förskollärarens roll som ledare och säkerställa att alla medarbetare minst har grundutbildning till barnskötare är prioriterade områden. Utveckling och lärande främjas utifrån individuella förutsättningar där språkutveckling, naturvetenskap och matematik är prioriterade områden, vilket lägger en god grund för framtida kunskapsutveckling. Digitaliseringens möjligheter utifrån ett pedagogiskt perspektiv tillgängliggörs för alla barn på varje förskola.

Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro präglar förskolans verksamhet där barns relation med naturen utvecklas i enlighet med läroplanen. Förskolan bidrar till att flickor och pojkar tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstår sin delaktighet i naturens kretslopp. Utomhusvistelsen erbjuder goda möjligheter till lek och fysisk rörelse både i naturmiljö och på förskolegårdar.

Samspelet mellan de vuxna i förskolan, barn och vårdnadshavare är en viktig faktor för den upplevda tryggheten. I enlighet med läroplan och skollag bedrivs ett systematiskt arbete för jämställdhet och mot diskriminering. Respekten för mänskliga rättigheter och särskilt barns rättigheter utifrån barnkonventionen är levande i verksamheten genom att den kommuniceras med barnen.

Förskolan uppmärksammar och säkerställer att barn som har behov av särskilt stöd eller far illa får riktade insatser och samarbetet med socialtjänsten stärks. I syfte att motverka ojämlika uppväxtvillkor behöver inskrivningsgraden i förskolan öka och redan inskrivna barns närvaro i förskolan främjas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	41 %	41 %	Tertial
 Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	90 %	90 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,8	3,8	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda sommarkolloverksamhetens avgiftsmodell, både gällande dygnsavgiften per barn och de inkomstspann som ligger till grund för de olika avgiftsnivåerna	2019-01-01	2019-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepade och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Barn deltar i en förskola med hög kvalitet

Beskrivning

Flickor och pojkar deltar i en likvärdig förskola med hög pedagogisk kvalitet som ger trygghet och omsorg i en för barnen stimulerande miljö. Utveckling och lärande främjas utifrån individuella förutsättningar med en kontinuerlig förskollärlädd undervisning där barnen möter läroplanens alla målområden. Förskolepersonalens kompetens har störst betydelse för förskolans likvärdighet. Den nya läroplanen där förskollärarens respektive barnskötarens ansvar och uppdrag tydliggörs implementeras i varje arbetslag.

Barnen har tillgång till miljöer där de kan experimentera och utforska naturvetenskapliga och matematiska processer. Förskolan samverkar med skolan i projektet NTA-väst (Natur och Teknik för Alla) som ökar kunskapen om naturvetenskap och teknik men också stärka barnens språk genom att synliggöra och använda vetenskapliga begrepp. Samarbetet med Mediateket och förvaltningens Digitalstudio ger flickor och pojkar möjlighet att ta del av olika digitala verktyg och arbetssätt.

Förväntat resultat

Alla barn möter förskollärlädd undervisning utifrån läroplanens alla målområden. Förskolorna når kvalitetsindikatorns nivå 4 avseende områdena matematik och naturvetenskap.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
All personal har grundutbildning.	100 %		År
Andel nöjda föräldrar som upplever att deras barn utvecklar en förståelse för matematiskt tänkande.	80 %		År
Andel nöjda vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla en förståelse för naturvetenskapliga fenomen.	85 %		År
Antal förskolor som ansöker om Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling"	15		År
Kvalitetsindikator-självvärdering utifrån läroplansuppdraget avseende området matematik.	4		År
Kvalitetsindikator-självvärdering utifrån läroplansuppdraget avseende området naturvetenskap och teknik.	4		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Barnskötare med en äldre utbildning genomgår fördjupningsutbildning om förskolans uppdrag.	2019-09-02	2019-12-31
Fortbildningstillfälle för all personal om nya läroplanens målområden med särskilt fokus på matematik	2019-10-25	2019-10-25
Förskolans dag firas den 16 maj.	2019-05-16	2019-05-16
Gemensamma riktlinjer för pedagogisk utvecklingstid tas fram.	2019-01-01	2019-06-30
Införande av Skolplattformen.	2019-01-01	2019-06-30
Ledarutbildning för förskollärare.	2019-01-01	2019-03-29

Nämndmål:

Barn i förskolan utvecklar det svenska språket och sitt modersmål

Beskrivning

Barns språkutveckling är ett prioriterat område som lägger en god grund för framtida skolresultat. Samspelet mellan de vuxna i förskolan och barnen är en avgörande faktor för bland annat barns språkutveckling. En viktig uppgift i förskolans språkutvecklande arbete är att ge varje enskilt barn förutsättningar för ett rikt språk oavsett modersmål.

För att stärka flickor och pojkars läs-och skrivutveckling fortsätter samarbetet med biblioteken. Barnen har tillgång till läsombud på varje förskola och ytterligare två förskolebibliotek ska byggas upp. Förskolorna använder "Före Bornholmsmodellen" för att utveckla barnens fonologiska medvetenhet. Förskolans personal genomgår utbildning i flerspråkiga barns språk-och kunskapsutveckling i syfte att kunna stödja barn med andra modersmål. Personalen genomgår även utbildning i alternativ kompletterande kommunikation (TAKK) samt In-print bildstöd. Fler förskolor deltar i Skolverkets Läslyfts-satsning.

Förväntat resultat

Förskolornas språkutvecklande arbete leder till att barnen utvecklar ett rikt språk. Förskolorna använder "Före Bornholms"-modellen, språksamlingar i förskolan.

Personalen genomgår utbildning i flerspråkiga barns språk -och kunskapsutveckling samt alternativ kompletterande kommunikation. Förskolorna når kvalitetsindikatorns nivå 4 avseende området språk och kommunikation.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel nöjda vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sitt språk.	85 %		År
Antal förskolor som använder "Före Bornholms-modellen"	47		År
Antal medarbetare som genomgått utbildning i flerspråkiga barns språk-och kunskapsutveckling.	75		År
Kvalitetsindikator-självvärdering utifrån läroplansuppdraget avseende området språk och kommunikation.	4		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna påbörjar arbetet med Skolverkets Läslyft.	2019-01-01	2019-06-30

Nämndmål:

Barn är trygga i förskolan och får tidiga insatser och anpassningar efter behov

Beskrivning

Samspelet mellan de vuxna i förskolan, barn och vårdnadshavare är en viktig faktor för den upplevda tryggheten. Olika former av dialog och sammankomster med vårdnadshavare erbjuds för att främja barns och vårdnadshavares delaktighet samt för att förmedla vad förskolan gör för att stödja det enskilda barnets utveckling och lärande.

I enlighet med läroplan och skollag bedrivs ett systematiskt arbete för jämställdhet och mot diskriminering. Respekten för mänskliga rättigheter och särskilt barns rättigheter utifrån barnkonventionen är levande i verksamheten. Förskolan uppmärksammar och säkerställer att barn som har behov av särskilt stöd eller far illa får riktade insatser. Handlingsplaner upprättas och följs upp i samråd med vårdnadshavare. Förskolans personal genomgår fortbildning om barn med olika former av funktionsnedsättning.

Samarbetet med socialtjänstens förebyggande arbete utvecklas genom att föräldrarådgivarna deltar på förskolans föräldrasammankomster och att fler förskollärare leder föräldrastödsgrupper.

I syfte att motverka ojämlika uppväxtvillkor behöver inskrivningsgraden i förskolan öka och redan inskrivna barns närvaro i förskolan främjas.

Förväntat resultat

Förskolan är en trygg plats för alla barn oavsett individuella förutsättningar. Anpassningar för det enskilda barnet ges tidigt och utifrån behov. Samverkan med hemmet och eventuella andra aktörer som hälso- och sjukvård samt socialtjänst är god. Inskrivningsgraden i förskolan ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel nöjda vårdnadshavare avseende "Jag upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning".	90 %		År
Andel nöjda vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig trygga på förskolan.	90 %		År
Antal specialpedagoger/enhet	10		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Barns rättigheter och barnkonventionen uppmärksammas den 20 november med en ljusmanifestation.	2019-11-20	2019-12-31
En barnkonferens genomförs under andra halvåret 2019	2019-08-31	2019-12-31
En barnkonferens genomförs under första halvåret 2019	2019-01-01	2019-06-30

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

För att alla människor i behov av stöd ska känna sig trygga och ha en god livskvalitet erbjuder förvaltningen stöd till att leva ett självständigt liv. Insatserna präglas av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet i samverkan med interna och externa aktörer.

Invånarna möts av en sammanhållen socialtjänst vars insatser bidrar till ökad självständighet. Samarbetet mellan avdelningar och enheter präglas av ett gemensamt ansvar för bedömning, utredning, genomförande och uppföljning.

Stöd och insatser för personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar

För att personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar i behov av stöd ska få insatser av hög kvalitet utvecklas och förbättras verksamhet och arbetssätt kontinuerligt utifrån uppföljningar och analyser av utredningar och insatser. Brukarna är delaktiga i såväl utredningen som insatsernas utförande och för att ge möjligheter till ett rikt och självständigt liv ges stöd och motivation till en meningsfull sysselsättning och fritid.

Förvaltningen arbetar övergripande med att höja den generella kunskapen om personer med funktionsnedsättning och att öka tillgängligheten, vilket återspeglas i aktiviteter under flera mål och verksamheter i verksamhetsplanen. Förvaltningens tillgänglighetsarbete utgår från Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Tidigt och förebyggande stöd

För att på sikt nå positiva effekter och begränsa antalet barn, unga och vuxna som blir aktuella för utredning och insatser inom socialtjänsten lägger förvaltningen stor vikt på det tidiga, förebyggande och uppsökande arbetet. I syfte att förstärka och utveckla detta arbete implementeras nya arbetssätt och strukturer i verksamheterna.

En förtroendefull relation mellan föräldrar och barn fungerar som en skyddsfaktor för barnet samtidigt som brister i hemmiljön utgör en riskfaktor. Föräldrar som har behov av och ser positiva möjligheter i att stärkas i sin föräldraroll erbjuder föräldraskapsstöd i olika former.

För att personer med missbruksproblematik och deras familjer ska få tidigt stöd utvecklas det uppsökande arbetet och de behandlande insatserna. I familjer där det förekommer missbruk utvecklas det familjeorienterade arbetssättet inom socialtjänstens olika verksamheter.

Trygga och säkra förhållanden

I syfte att säkerställa att barn och unga lever under säkra förhållanden och har möjlighet till en gynnsam utveckling, kommer till tals och är delaktiga i insatser som berör dem utvecklas arbetet med barnrättsperspektivet, barnperspektivet och barnets perspektiv.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	100	100 %	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	87 %	84 %	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	96 %	Öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	95 %	Öka	År
 Andel brukare som trivs - funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		Fastställs 2019	År
 Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	39 %	25 %	År
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	42 %	42 %	Tertial
 Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	65 %	tas fram av nämnd	Tertial
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	95 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	78%	År
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	74 %	80 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen		-	År
 Antal vräkningar som berör barn	0	tas fram av nämnd	Tertial
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	92 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att barnskötare, socialsekreterare och medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds vidareutbildning och kompetensutveckling.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden,	2019-01-01	2019-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.		
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för brukare som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla stadsdelsnämnder ska inrätta lokala operativa samverkansforum för samverkan mellan skola, socialtjänst och polis.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med landstinget utveckla en stadsövergripande handlingsplan för att förebygga självmord.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda en komplettering av stadens relationsvårdcentrums verksamhet så att den även inkluderar stöd till barn som upplevt våld.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om det är möjligt att utveckla boendestöd inom missbruksområdet.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka möjligheter det finns och vilka insatser som skulle krävas, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten och inte våldsutövaren som bor kvar i det gemensamma boendet.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa kompetenshöjande insatser om könsstympning genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetssätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis ska hållas inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Barn och unga har sina behov tillgodosedda genom tidiga samordnade insatser

Beskrivning

För att barn och unga ska få rätt insatser i rätt tid sker ett strukturerat arbete med intern och extern samverkan, med samordnade insatser mellan vuxen-och barnhandläggning. Barn och unga med psykologiska, medicinska, sociala eller pedagogiska behov får samordnade insatser i ett tidigt skede för att bryta en ogynnsam utveckling. Insatserna ska vara främjande, förebyggande eller åtgärdande i form av frivilliga stödinsatser eller biståndsbedömda insatser. Utredningar genomförs med korta ledtider och insatserna är samordnade, vilket innebär att de utformas utifrån en helhetssyn där planering av stödet sker tillsammans med berörda aktörer och familjen.

För att utveckla samverkan mellan socialtjänst, förskola, grundskola och landsting kring barn som är i behov av stöd arbetar förvaltningen med samverkansforumet BUS, Barn i behov av särskilt stöd. Under året tas en handlingsplan med tydliga mätbara mål för arbetet fram. Inom ramen för BUS arbetar socialtjänsten aktivt med grundskolorna för att barn och unga ska nå målen i skolan. Detta görs genom att utveckla skolsociala arbetssätt för att öka skolnärvaron, föräldrasamverkan genom utbildningar och information, samverkansmöten för att upptäcka barn och unga i riskzon samt ett sammanhållet och långsiktigt våldspreventivt arbete. Barn som både har behov av stöd för att klara skolresultaten och stöd från socialtjänsten möts av medarbetare med hög kompetens och samsyn omkring barnets specifika behov. För att på bästa sätt tillgodose barnens behov utreder därför förvaltningen nya arbetssätt i samverkan med interna och externa aktörer. För att barn som är placerade ska ha likvärdiga möjligheter att nå goda skolresultat följs barnens skolnärvaro och skolresultat upp och riktade insatser sätts in efter behov. Socialtjänsten stärker även samverkan med förskolan inom ramen för forumet STIS, Stärkt Tidigt Stöd I Samverkan, bland annat genom konsultation för tidig upptäckt och ABC-föräldrträffar.

I syfte att utveckla samverkan får enskilda som har samordnad individuell plan lämna synpunkter kring hur samverkan har fungerat. Även de professionella aktörerna kring den samordnade individuella planen får lämna sina synpunkter.

Förväntat resultat

Förvaltningen har en ny modell för samordnade tidiga insatser och stöd för att tillgodose barns och ungas behov. Föräldrar och barn är nöjda med det stöd som ges.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel aktuella ärenden där intern-SIP erbjudits	100 %		Tertial
Andel placerade barn som har behörighet till gymnasiet.	60 %		År
Nöjdhet med SIP-möten	4,8		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbeta fram en modell för hur barn och unga ska kunna erbjudas tidiga samordnade insatser inklusive frivilliga stödinsatser.	2019-01-01	2019-12-31
I samverkan med utbildningsförvaltningen utreda möjligheter till att starta "skol- och behandlingsverksamhet" inom stadsdelsområdet	2019-01-01	2019-06-30
Utveckla och förtydliga samt implementera rutiner och arbetssätt för att vid behov erbjuda intern-SIP eller SIP	2019-01-01	2019-08-31

Nämndmål:

Barn och unga kommer till tals i ärenden som rör dem

Beskrivning

Med att komma till tals menas att barn och unga upp till 18 år har möjlighet att vara delaktiga och framföra sina åsikter i ärenden som direkt eller indirekt berör dem. Det gäller barn och unga som är direkt eller indirekt aktuella inom socialtjänsten, socialpsykiatrien eller inom stöd och omsorg till funktionsnedsatta. Att vara indirekt berörd av ett ärende kan vara att en förälder är i behov av insatser och att barnet eller den unge är direkt eller indirekt berörd.

För att få kunskap om barnets perspektiv och behov i familjer som är aktuella inom socialtjänsten arbetar förvaltningen familjecentrerat vilket innebär att barnet alltid får möjlighet att själv få prata med handläggare. Barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor används för att säkerställa att barn och unga kommer till tals och görs delaktiga. Uppföljning och egenkontroll görs inom hela verksamheten i syfte att säkerställa att barnets röst hörs och att deras behov tillgodoses under hela insatsen.

Förväntat resultat

I den sociala dokumentationen framgår det att barnet eller den unge har kommit till tals genom att barnet eller den unge varit delaktig och framfört sina åsikter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel ärenden där barn och unga kommer till tals.	90 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ordna en föreläsning om barn som rättighetsbärare	2019-01-01	2019-12-31
Ta fram en mall för barnkonsekvensanalys och barnchecklista för ärenden som avser en vuxen där ett barn påverkas direkt eller indirekt av ett myndighetsbeslut.	2019-01-01	2019-06-30
Ta fram en plan för implementering av barnrättsperspektivet i verksamheten	2019-01-01	2019-04-30

Nämndmål:

Föräldrar har verktyg för att hantera sin föräldraroll

Beskrivning

En förtroendefull relation mellan föräldrar och barn fungerar som en skyddsfaktor för barn samtidigt som brister i hemmiljön är en riskfaktor. Olika former av föräldraskapsstöd är därför ett prioriterat förebyggande arbete som har betydelse för barnets hälsa och utveckling.

Stöd till föräldrar finns på mödra- och barnhälsovården, skola, förskola och fritidsverksamhet. Föräldraskapsstödet är varierat och består bland annat av föräldraträffar såsom ABC (alla barn i centrum) och ”Att vara förälder i Sverige”, gruppstöd samt enskild föräldrarådgivning. Förstföderskor inskrivna vid Hässelby gårds barnavårdscentral erbjuds hembesök vid 6 tillfällen under barnets första 15 månader. Med barnets bästa i fokus och med lyhördhet för familjens egen kultur förebyggs ohälsa hos barn genom att stärka familjens tillit till sin egen förmåga och familjer med behov av extra stöd upptäcks i tid.

Förväntat resultat

Föräldrar som deltagit på föräldraskapsstöd har fått hjälp och verktyg för att hantera sin föräldraroll.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel föräldrar som deltagit i föräldraträffar och upplever att kontakten har lett till positiv förändring	90 %		Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel föräldrar som upplever att kontakten har lett till positiv förändring efter avslutad föräldrarådgivning	90 %		Tertial
Andel genomförda hembesök i samverkan med BVC	90 %		Tertial

Nämndmål:

Personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning har insatser av hög kvalitet

Beskrivning

För att personer med insatser inom socialpsykiatri och inom stöd och omsorg till personer med funktionsnedsättning ska ha insatser av hög kvalitet fortsätter förvaltningen att arbeta med bemötande genom att utgå från stadens bemötandeguide. Bemötandeguiden är en vägledning framtagen av Stockholms stad för alla som i sitt arbete eller i sin vardag möter människor med funktionsnedsättning.

Analyser av synpunkter, klagomål, avvikelser och lex Sarahrapporter fördjupas och utvecklas för att på ett strukturerat sätt bidra till att anpassa och utveckla arbetssätt och bemötande utifrån målgruppens behov. Kunskapen om evidensbaserade arbetssätt höjs och fler evidensbaserade metoder införs successivt under året. Medarbetarna får kontinuerligt kompetensutveckling inom de områden som är aktuella för målgruppen. Uppföljningen av verksamheter som utför insatser, utifrån avtal och styrdokument, skärps och leder till kvalitetshöjningar. Individuella insatser följs upp och utvecklas för att nå uppsatta mål för individen.

Förväntat resultat

Uppföljningar på övergripande och individuell nivå sker strukturerat och bidrar till utveckling av verksamheten och till kvalitetshöjningar. Kvalitetshöjningen leder till att andelen brukare som är nöjda med bemötande och trivs ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ta fram en modell för sammanhållen uppföljning	2019-01-01	2019-03-31
Ta fram och införa ett arbetssätt för att löpande analysera och ta tillvara synpunkter, klagomål, avvikelser och andra underlag på varje enhet.	2019-01-01	2019-08-31
Välj ut och arbeta vidare med arbetssätt utifrån Bemötandeguiden	2019-01-01	2019-03-31

Nämndmål:

Personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning är självständiga

Beskrivning

För att personer med insatser inom socialpsykiatri och inom stöd och omsorg till personer med funktionsnedsättning ska vara självständiga stärks delaktigheten i hela processen, från ansökan och utredning till val av insats och delaktighet i insatsens utförande. För de personer som är utan sysselsättning ligger fokus på att motivera till ett första steg in i sysselsättningsinsatser inom socialpsykiatri eller daglig verksamhet. De individer som har

sysselsättningsinsatser motiveras till att komma vidare till nästa steg som kan vara andra arbetsförberedande aktiviteter i nära samverkan med Jobbtorg och Arbetsförmedlingen. Daglig verksamhet i egen regi ses över och utvecklas för att bättre matcha målgruppens behov. För att göra personer mer självständiga arbetar förvaltningen även med att motivera och stödja personer med funktionsnedsättning till en meningsfull fritid. Det handlar både om att ge stöd för att delta i befintliga aktiviteter och att utveckla utbudet av kultur-, idrotts- och andra hälsofrämjande fritidsaktiviteter.

Förväntat resultat

Andelen nöjda brukare ökar och fler personer med funktionsnedsättning upplever att de är delaktiga i insatsens utformning. Andelen enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
För in frågor om fysisk aktivitet och hälsa när genomförandeplan, individuell plan eller samordnad individuell plan upprättas och följs upp.	2019-01-01	2019-12-31
Informera om verksamheternas tillgänglighet	2019-01-01	2019-03-31
Medarbetare känner till Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023	2019-01-01	2019-03-31

Nämndmål:

Personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning är trygga

Beskrivning

För att personer med insatser inom socialpsykiatri och inom stöd och omsorg till personer med funktionsnedsättning ska känna sig trygga är dokumentationen om den enskildes behov, utredning och beslutade insatser fullständig och aktuell. Brukarna har kunskap om den egna dokumentationens innehåll. Medarbetarnas kunskap och arbetssätt för att uppmärksamma och ge stöd till personer som är utsatta för våld i nära relationer utvecklas i samverkan med och med stöd av förvaltningens relationsvårdsteam. Personer med funktionsnedsättning som har barn är trygga med att deras barn ses och tas hänsyn till i utredningsprocessen och när insatserna utförs. Under året genomförs utbildningar för att höja kompetensen hos medarbetarna med fokus på dokumentation, våld i nära relationer och barnrättsperspektivet.

Förväntat resultat

Hög brukardelaktighet i utredning och insats samt ökad kompetens hos medarbetarna om våld i nära relationer höjer andelen personer som upplever att de inte blivit diskriminerade och som känner sig trygga.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel medarbetare som har deltagit i utbildning kring våld i nära relation	90 %		År

Nämndmål:

Unga, vuxna och familjer med missbruksproblematik får tidigt stöd

Beskrivning

För att tidigt nå personer med missbruksproblematik samt riskbruk och därmed kunna erbjuda stöd och motivera till att ta emot hjälp utvecklar förvaltningen fler kontaktytor. Kontakterna leder till främjande, förebyggande eller åtgärdande insatser i form av frivilliga stödinsatser eller biståndsbedömda insatser. Arbetssättet förväntas leda till att fler unga, vuxna och familjer med missbruksproblematik fångas i ett tidigt skede och får stöd och hjälp i sin situation. För att unga, vuxna och familjer med missbruksproblematik ska få rätt insatser i rätt tid krävs ett strukturerat arbete med samverkan mellan såväl egna verksamheter som med bland annat landstinget, ideella organisationer och föreningar. Ett samarbetsprojekt, Nya Vägar, är ett samarbete mellan socialtjänst, förskola och Ersta vändpunkt som fokuserar på att ge samlat stöd och behandling till barnfamiljer med missbruksproblematik.

I syfte att minska risken för att unga, vuxna och barnfamiljer lever under osäkra boendeförhållanden eller riskerar att bli vräkta intensifieras det vräkningsförebyggande arbetet samtidigt som arbetet med budget- och skuldrådgivning samt arbetet med kompensatoriska åtgärder stärks. För att öka möjligheterna till en fast bostad för den som lever i hemlöshet eller i osäkra boendeförhållanden ska boendestödet utvecklas i försöks- och träningslägenheter.

Förväntat resultat

Andelen unga, vuxna och familjer med missbruksproblematik minskar. Antalet unga som blir omhändertagna enligt lag om omhändertagande av berusade personer, LOB, minskar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal personer per dag som deltar i Café gemenskaps verksamhet.	60		Tertial
Antalet unga som har omhändertagits enligt LOB.	50		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett förebyggande arbetssätt tas fram för att upptäcka och stödja personer med spelmissbruk (periodicitet behöver sättas)	2019-01-01	2020-03-31
Utveckla samarbetet med Café i gemenskap inom ramen för det idéburna offentliga partnerskapet så att fler i målgruppen deltar i verksamheten	2019-01-01	2019-06-30

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Äldre personer har insatser av hög kvalitet och är delaktiga i sina utredningar och i hur insatserna genomförs. De äldre är trygga med det stöd och de aktiviteter som ges inom förvaltningen.

För att ge insatser av hög kvalitet följs synpunkter, klagomål och avvikelser upp och analyseras på ett samlat, strukturerat sätt och leder till förbättringar och utveckling av

verksamheter och arbetssätt. Uppföljning görs av verksamheter och på individnivå. En grundläggande förutsättning för en äldreomsorg med hög kvalitet är kompetensen hos medarbetare och kompetensutveckling sker därför kontinuerligt.

För att den äldre ska ha möjlighet till inflytande över hur och när hjälpen utförs upprättas en genomförandeplan av utföraren tillsammans med den äldre eller dess företrädare.

För brukare i vård- och omsorgsboende ges möjlighet till regelbundna utevistelser, social gemenskap och vällagad mat. Måltidssituationen förbättras kontinuerligt och verksamheterna har tillgång till stadens dietister som stöd i utvecklingsarbetet.

För att ge god omsorg och ett gott bemötande till alla äldre ska medarbetarnas kunskaper inom HBTQ höjas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	70 %	70 %	År
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	53 %	57 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	80 %	85 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	72 %	76 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	78 %	81 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	90 %	87 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	95 %	92 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	78 %	84 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	78 %	81 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	11	Fastställs 2019	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilde äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Äldre har insatser av hög kvalitet

Beskrivning

För att utveckla och anpassa insatser efter de äldres behov och önskemål görs löpande strukturerade uppföljningar på individ- och verksamhetsnivå. Synpunkter, klagomål och avvikelser samt Lex Sarah och Lex Maria analyseras.

Hög kompetens hos medarbetare är centralt för att ge stöd och insatser av hög kvalitet. Kompetensutveckling sker kontinuerligt inom bland annat demenssjukdomar, hygien och nutrition. Kunskaperna i det svenska språket förbättras genom språkutbildningar. Ett gott bemötande har stor betydelse för att de äldre ska känna sig nöjda med kvaliteten i äldreomsorgen. Kunskap och förståelse för hur vi ska bemöta de äldre på bästa sätt fördjupas och utvecklas med utgångspunkt i stadens bemötandeguide.

De verksamheter där hälso- och sjukvårdsinsatser ges fortsätter sitt arbete för att ge en säker och god vård. Sjuksköterskor och undersköterskor ges kompetensutveckling inom exempelvis läkemedelshantering, nutrition, dokumentation och demens. Genom att använda de kvalitetsregister som finns kan verksamheterna analysera, åtgärda och följa upp kvaliteten i verksamheterna.

Förväntat resultat

Strukturerade uppföljningar och analyser leder till kvalitetshöjande verksamhetsutveckling och bidrar till att andelen äldre som är nöjda med sina insatser ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel registreringar i systemet Senior alert där samtycke med den äldre finns	90 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Informera medarbetare om samt säkerställa registrering i BPSD på berörda enheter	2019-01-01	2019-12-31
Ta fram och införa ett arbetssätt för att löpande analysera och ta tillvara synpunkter, klagomål och avvikelser och andra underlag.	2019-01-01	2019-08-31

Nämndmål:

Äldre är delaktiga i utredningen och hur insatserna utförs

Beskrivning

Den äldre ges möjlighet att vara delaktig i sin utredning, att välja utförare av insatsen samt ha inflytande över hur och när insatserna utförs. Den äldres delaktighet i hur och när insatserna utförs nås bland annat genom att genomförandeplanen upprättas tillsammans med den äldre, innehåller rätt information om behov och önskemål samt är aktuell. Såväl den äldre som utföraren av insatser har god kännedom om genomförandeplanens innehåll. Inom hemtjänsten

utvecklas arbetet med ramtid ytterligare för att den enskilde ska kunna ha mer inflytande över sin beviljade tid.

Förväntat resultat

De äldre är delaktiga i sina genomförandeplaner, som är aktuella och kända, vilket leder till att andelen som känner sig delaktiga ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andelen beställningar där genomförandeplaner har återkopplats till handläggare inom 14 dagar	80 %		År

Nämndmål:

Äldre är trygga med det stöd och de aktiviteter som ges

Beskrivning

För att den äldre ska känna trygghet är en hög personalkontinuitet och medarbetarnas kompetens centralt. För att öka personalkontinuiteten fokuserar förvaltningen på att rekrytera tillsvidareanställda med rätt kompetens och kvalifikationer. Antalet visstidsanställda och timanställda minskar. Även inom hälso- och sjukvården för äldre ska kontinuiteten avseende sjuksköterskor vara hög och alla boenden har en patientansvarig sjuksköterska.

Medarbetarnas kunskaper om våld i nära relationer och förmåga att tidigt upptäcka signaler på att någon utsätts för våld höjs genom kompetensutveckling inom såväl myndighetsutövning som utförarverksamheter. För att fördjupa kunskapen och få stöd i detta arbete påbörjas ett samarbete med förvaltningens relationsvårdsteam. Utbudet av program och aktiviteter på förvaltningens öppna mötesplatser och aktivitetscenter utvecklas och anhörigombud finns både inom myndighets- och utförarsidan.

Dokumentationen är central för att medarbetare som möter de äldre ska ha kunskap och förståelse för den enskildes behov och specifika situation. Arbetet med att utveckla och förbättra dokumentationens kvalitet och innehåll, som beskrivs under nämndmålet om delaktighet, har därmed påverkan även på den äldres upplevelse av trygghet.

Förväntat resultat

Andelen tillsvidareanställda ökar och därmed minskar visstids- samt timanställda. Aktiviteter på mötesplatser utvecklas. Personalkontinuiteten ökar inom hälso- och sjukvården. Kompetensen inom våld i nära relationer ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andelen medarbetare som har deltagit i utbildning kring våld i nära relation	90 %		År

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stadsdelsnämnden bidrar till inriktningsmålet bland annat genom att utveckla samverkan med näringslivet i nätverk och näringslivsråd.

Förvaltningen samverkar med andra förvaltningar och bolag för att säkerställa och bevaka nämndens behov av lokaler för service- och gruppboheter, förskolor, parker och fritidsgårdar.

Förvaltningen arbetar med utgångspunkt i Stockholm stads miljöprogram. Resor via gång, cykel och kollektivtrafik uppmuntras. Krav på fossilfria drivmedel ställs vid upphandling av nya avtal som leasing av fordon eller transporter i förvaltningens regi. Verksamheterna arbetar för att effektivisera energiförbrukningen genom att exempelvis byta ut inom- och utomhusbelysning. Avfall källsorteras och vid inköp av varor, produkter och tjänster väljs miljömässigt bättre alternativ.

Ekosystemtjänster främjas genom utveckling och skötsel av park- och naturområden.

Goda förutsättningar för det fristående kultur - och föreningslivet är prioriterat för att möjliggöra evenemang och aktiviteter för invånarna i stadsdelsområdet. Barnperspektivet beaktas i all planering av stadsmiljön och kultur och fritidsaktiviteter görs tillgängliga för olika målgrupper.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Stadsdelsförvaltningens näringslivsråd genomför dialoger kring angelägna frågor såsom trygghet och stadsplanering. Samverkan med det lokala näringslivet bidrar till såväl utvecklingen av näringslivet som trygghetsarbetet i stadsdelsområdet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	35 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År

Nämndmål:

Näringslivet i Hässelby-Vällingby är aktivt och bidrar till ett tryggt stadsdelsområde

Beskrivning

Det lokala näringslivet är en viktig aktör i utvecklingen av stadsdelsområdet. Det bidrar till fler arbetstillfällen samtidigt som det har stor betydelse för trygghetsarbetet, dels som en aktör som bidrar till trygghet men också som en aktör som är beroende av en trygg miljö för att kunna utveckla sin verksamhet. I arbetet med näringslivet samverkar förvaltningen med Stockholm Business Region (SBR) som har expertkunskap inom området. Näringslivsrådet genomför under året näringslivsdialoger kring angelägna frågor som till exempel trygghet och stadsplanering.

Förväntat resultat

Näringslivet bidrar till stadsdelsområdets utveckling och trygghetsarbete.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett nätverk bestående av näringsidkare etableras för att delta i trygghetsarbetet	2019-01-01	2019-03-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Förvaltningen samverkar kontinuerligt med exploaterings-, stadsbyggnads-, fastighets- och utbildningsnämnden samt Micasa och Sisab för att bevaka nämndens behov av lokaler för service- och gruppboheter, förskolor, parklekar och fritidsgårdar. Samverkan sker tidigt i planeringsprocessen av nya stadsbyggnadsprojekt med syfte att ändamålsenliga lokaler för respektive verksamhets behov tillgodoses när nya bostäder färdigställs.

Förvaltningen följer upp att personer som fått beslut om bostad får erbjudande om bostad. I de fall beslut inte kan verkställas informerar förvaltningen om andra insatser i avvaktan på att beslutet kan verkställas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Verksamhetens lokaler är ändamålsenliga och tillgänglighetsanpassade.

Beskrivning

Förvaltningen har anmält behov av service- och gruppboheter inom planprojekten för Riddersvik och Åkermyntan men dessa projekt kommer inte att färdigställas under 2019.

Under 2019 färdigställs en "Framtidens förskola" med 6 avdelningar (108 barn) på Snårvindevägen. Den nya förskolan ersätter förskolorna på Drivbänksvägen och Snödroppsgränd. Under sommaren 2019 byggstartas en "Framtidens förskola" med 8 avdelningar (144 barn) på Kaprifolvägen 12. Den nya förskolan ersätter den förskola som 2015 brann ner och som bestod av 2 avdelningar.

Förväntat resultat

Verksamhetens behov av lokaler tillgodoses.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Förvaltningen ansvarar för drift och underhåll av gång- och cykelstråk i park- och naturområden och samverkan sker med trafikkontoret för att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk. Stadsmiljön anpassas för att minska konfliktytor mellan gående och cyklister.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	86 %	86 %	Halvår

Nämndmål:

Fossilbränslefria resor och transporter prioriteras.

Beskrivning

Resor via gång- cykel och kollektivtrafik prioriteras. Verksamheten genomför successivt långsiktiga förändringar för att uppnå fossilbränslefria resor och transporter. När avtal för befintliga tjänstebilar löper ut ersätts dessa med bättre alternativ såsom elbilar, elcyklar eller cyklar. Krav på fossilbränslefria drivmedel ställs när nya avtal skrivs för leasing av fordon, transporter i förvaltningens regi samt vid upphandling av tjänster där fordon ingår. Förvaltningens fordonspark samordnas för att uppnå fullt utnyttjande. Förvaltningen utreder möjligheten att med stöd av miljöförvaltningen få fler laddstationer för elbilar till stadsdelsområdet.

Förväntat resultat

Förvaltningens fordonspark minskar i förhållande till antalet enheter som i sin verksamhet använder fordon.

Krav på fossilbränslefria drivmedel ställs när nya avtal skrivs för leasing av fordon, transporter i förvaltningens regi samt vid upphandling av tjänster där fordon ingår. Andelen fossilbränslefria resor och transporter ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen tar fram riktlinjer för verksamhetens transporter och tjänsteresor.	2019-01-01	2019-06-30
Förvaltningen utreder förutsättningarna för att skapa en bilpool för effektivare utnyttjande av fordon.	2019-01-01	2019-06-30

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

För att stadsdelsområdet ska ha ett levande kulturliv med aktiviteter och evenemang ges goda och förutsägbara förutsättningar för det fristående kultur- och föreningslivet. Förvaltningen tar egna initiativ till kulturyttringar och aktiviteter samt samverkar med föreningar och civilsamhälle för att skapa en levande stadsmiljö. Evenemang, aktiviteter, parker och annan stadsmiljö är tillgängliga för alla. Barn, vuxna och äldre inom de egna verksamheterna ges möjlighet till kultur- och idrottsaktiviteter.

Stadsdelsförvaltningen arbetar enligt stadens idrottspolitiska program inom flera verksamhetsområden. Inom fritidsverksamheten för barn och unga fortsätter arbetet med att fånga och ta tillvara på målgruppens egna behov och önskemål. Fokus ligger på att säkerställa ett brett utbud av idrott, och andra fritidsaktiviteter, som attraherar även de målgrupper som idag deltar i lägre grad, exempelvis flickor. Under 2019 driver förvaltningen ett antal utvecklingsområden inom fritidsverksamhet och verksamheten för personer med

funktionsnedsättningar för att denna målgrupp i högre utsträckning ska få tillgång till aktiviteter som främjar fysisk aktivitet och hälsa.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv		-	År
 Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	74 %	74 %	År
 Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	75 %	75 %	År

Nämndmål:

Förvaltningen bidrar till ett levande stadsdelsområde med aktiviteter och evenemang som är tillgängliga för alla

Beskrivning

En levande och aktiv stadsmiljö är viktig för att skapa en känsla av trygghet, gemenskap och tillit till varandra och staden. Förvaltningen arbetar aktivt med att möjliggöra evenemang och aktiviteter för invånarna inom stadsdelsområdet. Detta sker bland annat genom arbetet med föreningar och föreningsbidrag men även genom egna insatser i samband med kulturdagar, nationaldagen och andra firanden.

Boende och besökare har god tillgång till parker, grönområden och bad med höga rekreativvärden. Park- och naturområden är en del av stadsdelsområdets offentliga rum som kopplar ihop stadsdelarna och som bidrar till ett levande, tillgängligt och tryggt stadsdelsområde för alla. Park- och naturområden har hög kvalitet och svarar mot olika typer av behov. Barnperspektivet beaktas i all planering av stadsmiljön och invånarna är delaktiga kring utvecklingen av park- och naturområden. Planering, utveckling och drift av parker, promenadstråk och bad främjar livskvalitet och hälsa genom att underlätta för sociala aktiviteter och utomhusvistelse.

Förväntat resultat

Invånarnas nöjdhet med stadsmiljön ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En ny stadsdelspark projekteras i Melonparken.	2019-08-01	2019-12-31
En tillgänglighetsanpassad ramp anläggs i vattnet vid Kanaanbadet med syfte att möjliggöra bad för personer med funktionsnedsättning.	2019-01-01	2019-08-31
Fortsatt utveckling av Solursparken med sittplatser, promenadstråk samt förnyad vegetation med växtbäddar av biokol för ökad rening av dagvatten samt minskad påverkan vid skyfall.	2019-01-01	2019-12-31
Upprustning av lekplatserna Ekotemplet, Skänkrummet, Galleriet och Blomsterhuset i Hässelby. Utsliten lekutrustning tas bort och ersätts av ny, komplettering av ytterligare lekutrustning för mer variation och ökat lekvärde.	2019-01-01	2019-12-31
Utveckling och upprustning av Ormängstorget och intilliggande parkstråk.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Förvaltningen arbetar systematiskt med att effektivisera energianvändningen genom att successivt förnya inom- och utomhusbelysning till LED-belysning samt genom byte till energieffektivare vitvaror. Därutöver samarbetar förvaltningen med de kommunala fastighetsbolagen så att energieffektiva lösningar väljs vid ny-, till- och ombyggnationer. Lägre energianvändning innebär minskat uttag av naturresurser, minskade utsläpp av växthusgaser samt lägre driftskostnader.

Vid inköp och upphandlingar av tjänster, varor och kemiska produkter som inkluderar miljö- och hälsofarliga ämnen ersätts dessa med miljömässigt bättre alternativ. Lagstiftningen kräver att alla som bedriver en verksamhet ska ha kunskap om vilka farliga kemiska produkter som används inom verksamheten, bland annat genom att ha en kemikalieförteckning. Exempel på sådana produkter är labbkemikalier, städ- och rengöringsprodukter eller drifts- och underhållskemikalier. Verksamheten redovisar kemikalieanvändningen i stadens kemikaliehanteringssystem Chemsoft.

Förvaltningen bidrar till resurseffektiva kretslopp genom källsortering, utsortering av matavfall samt genom att undvika matsvinn och engångsmaterial. Källsortering möjliggörs också för invånarna vid Kanaanbadet och Maltesholmsbadet.

I samverkan med trafikkontoret, miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall AB, utvecklas och stärks ekologiska värden i stadsdelsområdets park- och naturområden. Arbetet med att utveckla och tillvarata grönytors möjligheter att motverka och mildra effekterna av extrema klimatrelaterade händelser som intensiva värmeböljor och skyfall, prioriteras i alla parkutvecklingsprojekt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %	75%	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100%	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	50 %	50%	År
 Köpt energi (GWh)	1,7 GWh	1735 GWh	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Avfall källsorteras och engångsmaterial och matsvinn undviks genom välplanerade inköp.

Beskrivning

Arbetet med resurseffektiva kretslopp handlar framför allt om att förebygga uppkomsten av avfall, öka återanvändning samt återvinning med minskat resursslöseri som följd. Vid inköp av varor och tjänster undviks engångsmaterial och onödiga förpackningar. Det avfall som ändå uppkommer tas om hand resurseffektivt genom källsortering.

Matsvinnet minskar med genomtänkt planering av inköp, tillagning och servering. I verksamheter som serverar/tillhandahåller livsmedel sker utsortering av matavfall för biologisk behandling. Vid nyproducerade förskolor används "Stockholmsmodellen" med separation av matavfall och fett i avloppssystemet för vidare transport till biogasanläggning och utvinning av biogas.

Förväntat resultat

Verksamheter som serverar/tillhandahåller livsmedel, sorterar ut sitt matavfall för biologisk behandling.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utplacering av avfallskärl för källsortering vid Kanaanbadet.	2019-01-01	2019-06-30

Nämndmål:

Miljömässigt bättre alternativ ersätter skadliga kemikalier, varor och produkter.

Beskrivning

Vid upphandlingar och inköp av tjänster, varor och kemiska produkter som inkluderar miljö- och hälsofarliga ämnen ersätts dessa med miljömässigt bättre alternativ. Verksamheten arbetar för att rensa bort kemikalier med farliga egenskaper samt ombesörjer en säker hantering av de produkter och varor med farligt kemiskt innehåll som av olika anledningar ändå används.

Genom en ökad användning av ekologiska livsmedel bidrar verksamheten till en minskad kemikalieanvändning. Vid upphandling och under löpande avtalsperiod ställs krav på redovisning från leverantören om andelen ekologiska livsmedel i färdigproducerade måltider.

Verksamheten har genomgående fokus på att minska barns och ungdomars exponering för miljö- och hälsofarliga kemikalier. Arbetet bedrivs i enlighet med "Vägledning för kemikaliesmart förskola" som ger kunskap och råd om hur skadliga kemikalier ska fasas ut från miljöer där barn vistas i förskolor, parklekar och fritidsgårdar. Vägledningen är indelad i tre olika nivåer baserat på risk, effekt, svårighetsgrad och kostnader. Samtliga förskolor och parklekar har tagit fram handlingsplaner för hur varor och produkter ska bytas ut. Under 2019 är åtgärder enligt nivå 2 angelägna att om möjligt slutföra. Detta arbete ryms emellertid inte inom ordinarie budget varför förvaltningen ansöker om 2 mnkr i budgetjustering, se även avsnittet Budgetjusteringar under Uppföljning av ekonomi.

Berörda enheter redovisar sin kemikalieanvändning i Chemsoft kemikaliehanteringssystem.

Förväntat resultat

Andelen inköp av ekologiska livsmedel/kostentreprenader uppgår till minst hälften av totalt inköpta livsmedel. Nivå 2 enligt "Vägledning för kemikaliesmart förskola" genomförs i förskolor, parklekar och fritidsgårdar. Chemsoft kemikaliehanteringssystem används av berörda enheter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel enheter som redovisar i Chemsoft kemikaliehanteringssystem.	100 %		År

Nämndmål:

Utveckling och skötsel av park- och naturområden främjar biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Beskrivning

Stadsdelsområdets park- och naturområden utvecklas med inriktning mot flerfunktionalitet för såväl sociala möten, fysisk aktivitet som klimatanpassningsåtgärder. Planering och skötsel sker med utgångspunkt från den lokala parkplanen. Behov av förbättringar i befintlig grönstruktur identifieras med syfte att stärka den biologiska mångfalden och tillvarata de reglerande ekosystemtjänsterna. Genom att olika slags grönytor och våtmarker bevaras och utvecklas fungerar ekosystemen som buffert vid exempelvis extrema regn. Växtligheten bidrar till att jämma ut temperaturen och till ljudabsorption i stadsmiljön. Förvaltningen samverkar kontinuerligt med berörda förvaltningar och bolag inom staden för planering, utveckling och kunskapsåterföring.

Arbetet med att ta fram ett "Lokalt åtgärdsprogram" för Råcksta träsk fortsätter i samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB samt miljöförvaltningen. Vattenkvaliteten i Råcksta träsk måste förbättras avsevärt för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska uppnås. Syftet med åtgärdsprogrammet är att föreslå åtgärder utifrån de behov som identifieras inom Råcksta träsks tillrinningsområde och i själva recipienten.

Med syfte att skapa en känsla för naturen och dess kretslopp fortsätter parkleks- och förskoleverksamheterna med pedagogisk odling.

Förväntat resultat

Åtgärder med syfte att stärka den biologiska mångfalden inkluderas i samtliga parkutvecklingsprojekt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen samverkar med Stockholm Vatten och Avfall AB samt miljöförvaltningen i framtagandet av ett "Lokalt åtgärdsprogram" för Råcksta träsk.	2019-01-01	2019-12-31
Klimatinvesteringsåtgärder genomförs med utbyte av gammal utomhusbelysning till LED-belysning vid parklekarna, Hässelängen, Ripvidet, Starbo, Stråket och Ådalen.	2019-01-01	2019-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Pop up-planteringar med insektsfrämjande växter anläggs vid utvalda stråk.	2019-01-01	2019-12-31
Utbildning i kemikaliehanteringssystemet Chemsoft för berörda enheter.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stadsdelsnämnden bidrar till inriktningsmålet genom att verksamheterna vid inköp av varor och tjänster i första hand avropar från avtal som upphandlats och att stadens system för e-handel används.

Verksamheterna tar ansvar för sin budgethållning och har hög prognossäkerhet. Täta uppföljningar säkerställer att budgetunderskott upptäcks tidigt och att åtgärder som sätts in får önskad effekt.

Organisation, processer och arbetssätt utvecklas och anpassas med målsättningen att högsta möjliga kvalitet ges till invånare och brukar med hög kostnadseffektivitet. Styrning och uppföljning är tydlig och ändamålsenlig och bidrar till verksamheternas måluppfyllelse.

Chefer har rätt kompetens för sitt uppdrag och ges rätt förutsättningar för att leda och styra sina verksamheter. Under året är det prioriterat att genomföra kompetenshöjande insatser för att stärka chefers kompetens i rollen som chef, bland annat inom ekonomistyrning.

Förvaltningen satsar på att utveckla medarbetarskapet och medarbetare ges utrymme att aktivt bidra till utveckling av den egna verksamheten. Under året kommer den förvaltningsgemensamma introduktionen för nya medarbetare att vidareutvecklas bland annat genom ett digitalt introduktionsprogram.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges mål om ett ekonomiskt hållbart Stockholm nås genom att verksamheterna bedrivs med fokus på att nå uppsatta verksamhetsmål inom tilldelad budgetram. För att nämndens resurser ska användas på bästa sätt för medborgarna är det viktigt att samtliga verksamheter bedrivs kostnadseffektivt. Prognossäkerheten är central i arbetet med att uppnå budgethållning. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Under 2019 implementeras en ny prognosmodul i staden och en utbildning för chefer påbörjas under hösten 2019.

Insatser kommer att krävas inom ett flertal verksamheter för att nå en budget i balans.

Åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott upprättas, kvalitetssäkras och följs upp.

Förvaltningen arbetar aktivt för att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande.

Avstämningar och uppdateringar av lokalsystemet LOIS görs regelbundet, liksom bevakning av uppsägningsbara hyresavtal.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Förvaltningens inköpsprocess är effektiv genom att verksamheterna använder stadens system för e-handel

Beskrivning

Vid inköp av varor och tjänster avropar verksamheterna i första hand från avtal som upphandlats. För detta används stadens system för e-handel för inköp från anslutna leverantörer. Genom att använda det elektroniska inköpsstödet ökar förutsättningarna för att inköpen sker på rätt sätt och avtalstroheten ökar gentemot leverantörer. De som hanterar tjänstebeställningar i e-handelssystemet och de som har rollen som superanvändare utbildar sig i samverkan med serviceförvaltningens e-handelsfunktion.

Förväntat resultat

Förvaltningens avtalstrohet ökar genom inköp i stadens system för e-handel.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel elektroniska inköp	65 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Öka antalet utbildningsinsatser inom e-handelssystemet	2019-01-01	2020-08-31

Nämndmål:

Verksamheternas budget är i balans och har hög prognossäkerhet

Beskrivning

Verksamheterna är kostnadseffektiva, tar ansvar för sin budgethållning och har hög prognossäkerhet. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att höja kompetensen avseende ekonomistyrning samtidigt som chefer har tillgång till det stöd och de verktyg de behöver. Befarade budgetunderskott uppmärksammas tidigt, åtgärdsplaner upprättas och åtgärder sätts in snarast möjligt. Genom täta uppföljningar säkerställs att åtgärder får önskad effekt.

Förväntat resultat

Stadsdelsförvaltningen har god budgethållning och hög prognossäkerhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Minskning av kostnader som uppstår på grund av brister i administration och rutiner	20 %		Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att identifiera och åtgärda möjligheter till kostnadseffektiva förbättringar. Organisation, processer och arbetssätt utvecklas och anpassas med målsättningen att högsta möjliga kvalitet ges till invånare och brukare med hög kostnadseffektivitet.

Förvaltningen utvecklar chefskap och medarbetarskap med utgångspunkt i de förväntningar och krav på medarbetare och chefer som beskrivs i stadens personalpolicy. I syfte att skapa hälsosamma arbetsplatser fortsätter arbetet med att stärka förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete. För att ytterligare förbättra chefers förutsättningar i sin chefsroll förstärks chefers kompetens inom ledning och styrning samt arbetsgivarfrågor.

Förvaltningen utreder och utvecklar möjligheterna att sänka trösklarna till arbete för grupper som står långt från arbetsmarknaden samt hur möjligheten till arbete inom förvaltningen för personer med funktionsnedsättning kan förbättras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	81	82	År
 Andel elektroniska inköp	65 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %	tas fram av nämnd	Tertial
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %	87%	År
 Index Bra arbetsgivare	81	85	År
 Sjukfrånvaro	6,9 %	tas fram av nämnd	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,5 %	tas fram av nämnd	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshindersområdet	2019-01-01	2019-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31

Nämndmål:

Chefer har rätt kompetens och förutsättningar för sitt chefsuppdrag

Beskrivning

För att nå resultat och måluppfyllelse till största nytta för invånarna är det centralt att chefer har kompetens och förutsättningar för att leda och styra sina verksamheter. För att stärka

chefers kompetens i rollen som chef och arbetsgivare erbjuds utbildningsblock inom bland annat arbetsrättsliga lagar och avtal, lönebildning, arbetsmiljö- och rehabiliteringsfrågor, kompetensbaserad rekrytering, digitala lösningar samt ekonomi. Utbildningsblocken erbjuds löpande och är en obligatorisk del i introduktionen av nya chefer men även redan anställda chefer kan delta i utbildningsblocken som repetition. Kompetensen i ekonomistyrning och ekonomiskt prognosarbete höjs och förvaltningens chefer får stöd i att skapa tydlighet i styrning, ledning och utveckling av verksamheten.

I syfte att skapa rätt förutsättningar för chefers uppdrag görs en kartläggning och riskbedömning av chefers organisatoriska och sociala arbetsmiljö. En del i detta är att förtydliga roller och ansvarsfördelning mellan enhetschefer och biträdande enhetschefer.

Förväntat resultat

Chefernas kompetens i sitt uppdrag som chef har ökat och deras organisatoriska förutsättningar förbättrats.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra utbildning i kompetensbaserad rekrytering för chefer	2019-04-01	2019-08-31
Genomföra utbildning inom arbetsgivarfrågor så som lagar och avtal för chefer	2019-08-01	2019-12-31
Genomföra utbildning inom arbetsmiljö och rehabilitering för chefer och skyddsombud	2019-01-01	2019-06-30
Genomföra utbildning inom lönebildning för lönesättande chefer	2019-01-01	2019-03-31
Undersöka och riskbedöma chefers organisatoriska och sociala arbetsmiljö	2019-01-01	2019-06-30
Vidareutveckla introduktionsprogram för nya chefer	2019-01-01	2019-04-30

Nämndmål:

Förvaltningen utvecklar smarta och effektiva arbetssätt

Beskrivning

Organisation, styrning och uppföljning är tydlig och ändamålsenlig och bidra till verksamheternas måluppfyllelse. Förvaltningen förbättrar processer, arbetssätt och rutiner för att upptäcka och ta tillvara på möjligheter till kvalitetshöjande förbättringar och förenklingar inom alla verksamheter. Kunskap om och efterlevnad av rutiner är god i alla verksamheter.

Förvaltningsledningen inför metoder för bland annat uppföljning och resultatdialoger i syfte att skapa tydlighet i styrningen mot måluppfyllelse för alla verksamheter. Under året görs genomlysningar av ett antal prioriterade processer eller verksamhetsområden för att utveckla effektiva arbetssätt som bidrar till hög nytta till invånarna.

Förväntat resultat

Tydlig styrning samt förbättrade processer och arbetssätt bidrar till måluppfyllelse och nytta för invånarna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En prioriterad verksamhetsprocess (A) genomlysas och utvecklas	2019-01-01	2019-06-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En prioriterad verksamhetsprocess (B) genomlysas och utvecklas	2019-07-01	2019-12-31
Förbättrade arbetssätt, rutiner och verktyg i verksamhetsprocessen (A) implementeras	2019-07-01	2019-12-31
Månatliga resultatdialoger införs	2019-02-01	2019-12-31
Struktur, metod och plan för resultatdialoger fastställs	2019-01-01	2019-01-31

Nämndmål:

Förvaltningens lokalanvändning är kostnadseffektiv

Beskrivning

Hyror är en stor del av förvaltningens utgifter och därför ska inga lokaler stå tomma. Tomma lokaler i stadsdelsområdet skapar även en känsla av otrygghet. I syfte att säkerställa ett optimalt nyttjande av förvaltningens lokaler går lokalbeståndet igenom minst två gånger per termin för att bevaka och vidta åtgärder utifrån uppsägningstider, flytt eller avveckling/utveckling av verksamhet. I de fall förvaltningen får tomma lokaler under pågående hyresavtal undersöks alltid möjligheten att överlåta lokalen till annan verksamhet.

Nämndmål:

Medarbetare bidrar till utveckling av den egna verksamheten

Beskrivning

Medarbetare med rätt kompetens och förståelse för uppdraget är en förutsättning för att bedriva en verksamhet med god kvalitet. Det förutsätter medarbetare som aktivt deltar i att utveckla verksamheten och tar vara på möjligheterna till inflytande. Förvaltningens medarbetare ges möjlighet att ta egna initiativ till att utveckla sin kompetens utifrån verksamhetens behov och uppdrag. Förvaltningens chefer arbetar aktivt för delaktighet, inflytande och öppenhet på arbetsplatsen. I förvaltningen råder nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering.

En god arbetsmiljö och ett gott arbetsklimat råder, bland annat genom dialog kring mål, resultat och förväntningar. Lärande, kreativitet, utveckling och ansvarstagande uppmuntras i dialoger kring hur enhetens resultat ska uppnås. Det systematiska arbetsmiljöarbetet sker löpande i samverkan med medarbetare på bland annat arbetsplatsträffar och till stöd finns årshjulet för samverkan och arbetsmiljö. Fackliga organisationer har en viktig roll i samverkan med arbetsgivaren i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

En välfungerande introduktion lägger grunden till ett aktivt medarbetarskap. Förvaltningen vidareutvecklar den förvaltningsgemensamma introduktionen bland annat genom ett digitalt introduktionsprogram.

Förvaltningen fortsätter arbeta utifrån stadens handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare. Arbetet bedrivs som en integrerad del av ordinarie verksamhet och följs löpande upp av stadsdelsdirektör och avdelningschefer. I syfte

att öka förskoleyrkenas attraktivitet kommer förvaltningen aktivt bidra till framtagande och implementering av den handlingsplan som staden under året arbetar fram.

Förväntat resultat

Förvaltningens medarbetare har goda förutsättningar för att aktivt bidra till den egna verksamheten bland annat genom kompetenshöjande insatser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbeta med att stärka det aktiva medarbetarskapet	2019-01-01	2019-12-31
Arbetet med handlingsplanen för medarbetare inom socialtjänsten bedrivs som en integrerad del av ordinarie verksamhet.	2019-01-01	2019-12-31
Ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs i enlighet med förvaltningens årshjul	2019-01-01	2019-12-31
Genomföra en bemanningsanalys inom utförarverksamheterna	2019-04-01	2019-12-31
Medarbetare erbjuds utbildning för att verksamheten bättre ska dra nytta av digitaliseringens möjligheter.	2019-01-01	2019-12-31
Säkerställa att rutiner för anmälan och utredning av diskriminering, kränkande särbehandling, trakasserier sexuella trakasserier eller repressalier är väl kända av medarbetare och chefer.	2019-01-01	2019-02-28
Vidareutveckla den förvaltningsgemensamma introduktionen bland annat genom ett digitalt introduktionsprogram.	2019-01-01	2019-06-30

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktiges förslag till driftsbudget för stadsdelsnämnden 2019 är netto 1 925,9 mnkr. Jämfört med ursprunglig budget 2018 innebär det en ökning med 28,2 mnkr (1,5 %), jämfört med justerad budget 2018 en minskning med 2,2 mnkr (-0,1 %). Flera av nämndens verksamheter är budgeterade efter prestationer.

Kommunfullmäktige tilldelar ekonomiska medel till stadsdelsnämnderna enligt ett fördelningssystem, där resurserna i huvudsak fördelas efter stadsdelsområdenas socioekonomiska struktur och genom schablonersättning per prestation. Det innebär att nämnden får resurser i relation till förväntat behov och inte utifrån faktiska kostnader. Nämnden kan därför behöva omfördela resurser mellan olika verksamheter utifrån de lokala förutsättningarna som råder.

Det ekonomiska läget i budget 2019 förutsätter budgethållningsåtgärder inom flera verksamhetsområden för att nå en budget i balans. Budgethållningsåtgärderna ska kontinuerligt följas för att säkerställa väntad effekt.

Budgeten inom verksamhetsområde äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt socialpsykiatri går till myndighets-/beställarsidan som vid beslut om insatser köper beslutad insats av utförarna som kan vara antingen förvaltningens egna (interna) utförare alternativt privata (externa).

Investeringsbudgeten för 2019 är 20,1 mnkr varav 2,9 mnkr är till maskiner och inventarier och 17,2 mnkr till stadsmiljöverksamhet.

Nedan följer en sammanställning av omfördelad budget 2019 per verksamhetsområde, justerad budget 2018 samt prognos i tertialrapport 2 2018. Därefter en redovisning av budget per verksamhetsområde. Varje område inleds med en budgettabell för hela verksamhetsområdet. Därefter redovisas kort olika delverksamheter samt relevanta nyckeltal.

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Nämnd- och förvaltningsadministration	57,4	-0,4	57,0	65,3	61,3
Individ- och familjeomsorg	263,1	-29,4	233,7	231,7	236,2
varav barn och ungdom	160,1	-13,9	146,2	143,4	151,4
varav vuxen	44,9	-8,9	36,0	49,7	47,1
varav socialpsykiatri	58,1	-6,6	51,5	38,6	37,7
Flyktingmottagande	36,6	-36,6	0,0	0,0	-3,4
Stadsmiljö, inkl avskrivningar & räntor	31,0	-0,2	30,8	29,8	29,8
Förskoleverksamhet	441,8	-24,4	417,4	414,9	406,0
Äldreomsorg	758,1	-129,5	628,6	620,8	629,3
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	396,2	-24,9	371,3	365,4	373,6
Verksamhet för barn, kultur och fritid	36,2	-2,3	33,9	32,9	32,3
Arbetsmarknadsåtgärder	29,1	-6,0	23,1	23,4	22,2
Ekonomiskt bistånd	133,8	-3,7	130,1	126,1	124,6
varav handläggning	31,1	0,0	31,1	31,1	31,1
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	
Totalt drift	2 183,3	-257,4	1 925,9	1 910,3	1 911,9
varav budgetjustering	178,4	-178,4	0,0		
	Utgifter	Inkomster	Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
varav stadsmiljöverksamhet	17,2	0,0	17,2	16,8	16,8
varav inventarier och maskiner	2,9	0,0	2,9	2,8	2,8
Totalt Investeringar	20,1	0,0	20,1	19,6	19,6
*Justerad budget 2018					

Nämnd och förvaltningsadministration

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Nämnd	2,1	0,0	2,1		
Administration	39,3	-0,4	38,9		
Övergripande IT-omkostnader	16,0	0,0	16,0		
Summa	57,4	-0,4	57,0	54,0	53,0
varav omslutningsförändring	0,4	-0,4	0,0		
*Justerad budget 2018					

Nettobudgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 57,0 mnkr vilket motsvarar 2,96 % av den totala budgetramen. Nettbudgeten är 3,0 mnkr högre än 2018, ökningen beror främst på ökade IT-kostnader.

Tilldelad budget innehåller inte några särskilda resurser för att täcka kostnader för nämnd, ledning och administrativt stöd. Det innebär att medel tas från respektive verksamhetsområde för att finansiera dessa verksamheter.

Individ - och familjeomsorg

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Barn och ungdom	160,1	-13,9	146,2	146,4	151,4
Vuxen	44,9	-8,9	36,0	40,6	37,7
Socialpsykiatri	58,1	-6,6	51,5	49,7	47,1
Summa	263,1	-29,4	233,7	236,7	236,2
varav omslutningsförändring	25,4	-25,4	0,0		
*Justerad budget 2018					

Nettobudgeten för verksamhetsområdet Individ- och familjeomsorg totalt uppgår till 233,7 mnkr vilket är en minskning med 3 mnkr (-1 %) mnkr jämfört med 2018.

Socialpsykiatri

Nettobudgeten för verksamhetsområdet socialpsykiatri uppgår till 51,5 mnkr, vilket är en ökning med 1,8 mnkr (3,6%) jämfört med 2018.

Nyckeltal - Antal helårsplatser	Planering 2019	Utfall 2018 T2	Snitt tom T2 2018	Planering 2018
Gruppboende	29,0	27,0	26,5	25,6
HVB	9,0	9,0	10,1	12,0
Stödboende	18	13	14	18
Boendestöd 1 - 7 timmar å-pris 380 kr	112	122	118	77
Boendestöd 8 - 18 timmar å-pris 404 kr	408	394	472	490
Boendestöd 19 - timmar å-pris 453 kr	530	527	483	410

Barn och ungdom

Nettobudgeten för verksamhetsområdet barn och ungdomsinsatser uppgår till 146,2 mnkr, vilket är en minskning med 0,2 mnkr jämfört med 2018. I budgeten ingår budgethållningsåtgärder.

Nyckeltal - Barn och ungdom. Antal helårsplatser	Planering 2019	Utfall 2018 T2	Snitt tom T2 2018	Planering 2018
§ 12 Hem	3,4	4	4,9	2,4
HVB-hem	6,9	9	6,5	4,6
Stödboende	5,1	16	17	12
Jourhem	17,3	29	26	16

Vuxenheten

Nettobudgeten för verksamhetsområdet vuxen uppgår till 36,0 mnkr vilket är en minskning med 4,6 mnkr, varav 0,7 mnkr avser minskade kostnader för lägenhetsverksamheten för underhåll och kundförluster. Inom verksamheten finns Vistet och Café Gemenskap, träfflokaler för vuxna missbrukare. I budgeten ingår budgethållningsåtgärder.

Nyckeltal - Vuxenenheten. Antal helårsplatser	Planering 2019	Utfall 2018 T2	Snitt tom T2 2018	Planering 2018
Hem för vård och boende, HVB 1311	2,7	3,8	4	3,2
LVM och § 12-placeringar	0,7	1,8	0,7	1,1
Stödboende	20	24	24	14
Försöks- tränings- och jourlägenheter redovisas i T1, T2 o bokslut	140			174

Flyktningmottagande

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Ensamkommande flyktningbarn	36,6	-36,6	0,0	0,0	-3,4
Summa	36,6	-36,6	0,0	0,0	-3,4
varav omslutningsförändring	36,6	-36,6	0,0	0,0	
<i>*Justerad budget 2018</i>					

Nettobudgeten för ensamkommande barn uppgår till 36,6 mnkr. Placeringskostnaderna beräknas täckas av schablonersättningarna från Migrationsverket, kostnaderna för handläggning och ledning täcks av generalschablonen.

Nyckeltal - Antal helårsplatser	Planering 2019	Utfall 2018 T2	Snitt tom T2 2018	Planering 2018
Ensamkommande flyktningbarn	101	115	139	176

Stadsmiljö inklusive avskrivningar och räntor

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Administration	2,8	0,0	2,8		
Parkentreprenad enligt betalplan	12,4	0,0	12,4		
Strandbad enligt betalplan	1,4	0,0	1,4		
Parkunderhåll och strand övrigt	2,8	0,0	2,8		
Koloniträdgårdar	0,0	-0,2	-0,2		
Avskrivningar och internränta	11,6	0,0	11,6		
Summa	31,0	-0,2	30,8	29,9	29,9
varav omslutningsförändring	0,2	-0,2	0,0		
<i>*Justerad budget 2018</i>					

Nettobudgeten för stadsmiljöverksamhet inklusive avskrivningar och internränta uppgår till 30,8 mnkr, vilket är en ökning med 0,9 mnkr (0,3 %) jämfört med justerad budget 2018. Ökningen med 0,9 mnkr avser ökade kostnader för avskrivning. Budgeten ska finansiera kostnader för skötsel och underhåll, vinterväghållning samt renhållning av parker, naturområden, strandbad, koloniområden, parkvägar och naturreservat. En stor del av

budgeten går till att betala fasta kostnader enligt avtal med entreprenören, vilket innebär att extra kostnadsmedvetenhet och restriktivitet avseende beställningar av tilläggsarbeten är nödvändigt för att upprätthålla budgetbalans.

Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om 2,0 mnkr från centrala medelreserven för skötsel av Kyrkhamn respektive Grimsta naturreservat:

- Slyröjning och slåtter av ängsytor
- Vassröjning för att skapa mer varierad biotop
- Förstärkningar av entréerna till naturreservatet
- Friställa värdefulla ädellövträd

Förskoleverksamhet

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Förskolepeng till enheterna	300,1	0,0	300,1		
Barnomsorgsavgifter		-24,4	-24,4		
Barn i behov av särskilt stöd	72,7	0,0	72,7		
Lokalhyror, drift och underhåll	51,6	0,0	51,6		
Introduktion förskola och öppen förskola	2,5	0,0	2,5		
Övrigt	14,9	0,0	14,9		
Summa	441,8	-24,4	417,4	406,8	397,9
varav omslutningsförändring	0,0	0,0	0,0		
<i>*Justerad budget 2018</i>					

Nettobudgeten för förskoleverksamheten uppgår till 417,4 mnkr, vilket är en ökning mot justerad budget om 10,6 mnkr (2,6 %). Budgeten baseras på antalet inskrivna barn vid avläsningen 31 mars 2018. Slutlig justering av budget 2019 kommer att göras utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2019.

Förskoleschablonen har höjts med 2 % jämfört med 2018. Pengen per barn i förskola utgår med 82,0 % av schablonen vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Förskolepengen ska som tidigare finansiera alla kostnader förutom lokalkostnader, förvaltnings- och verksamhetsövergripande administration, medel för barn i behov av särskilt stöd samt socioekonomiskt tilläggsbelopp.

I budgeten för förskola är 72,7 mnkr avsatt till barn i behov av särskilt stöd, vilket är en ökning med 18,3 mnkr (33,6%) jämfört med föregående år.

Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om 2,0 mnkr för giftfri förskola samt medel om 2,0 mnkr för att kunna fortsätta utveckla och bedriva introduktionsförskola. Se mer under rubriken Budgetjusteringar.

Antal inskrivna barn	Planering 2019	Utfall 2018 T2	Snitt tom T2 2018	Planering 2018
1-3 år fsk	951	1 305	1 010	1 011
4-5 år fsk	1 638	1 135	1 548	1 627
Allmän fsk	13	3	12	18
Totalt	2 602	2 443	2 570	2 656

Pengbelopp kr per barn och år			
Förskolebarn	1-3 år	128 834	1-3 år Födda 2016 eller senare
Förskolebarn	4-5 år	108 152	4-5 år Födda 2015 eller tidigare
Allmän förskola		51 403	

Äldreomsorg

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Ledning, biståndsenheten & gemens.adm.	42,5	0,0	42,5		
Hyror	33,7	-22,6	11,1		
Övrigt	6,0	-0,2	5,9		
Insatser i ord boende och servicehus	239,8	-8,4	231,4		
Vård- och omsorgsboende	418,4	-98,3	320,1		
Dagverksamhet	7,6	0,0	7,6		
Insatser övriga	10,0	0,0	10,0		
Summa	758,1	-129,5	628,6	620,8	629,3
varav omslutningsförändring	86,1	-86,1	0,0		
*Justerad budget 2018					

Nettobudgeten för verksamhetsområdet äldreomsorg uppgår till 628,6 mnkr vilket är en ökning med 7,8 mnkr (1,3 %) jämfört med justerad budget för 2018. I budgeten ingår budgethållningsåtgärder samt en väntad minskning av kostnaderna med hänsyn till befolkningsutvecklingen. Åtgärderna består bland annat av att intensifiera individuppföljningen för att säkerställa att rätt insats beviljas till rätt person och att antal utförda hemtjänsttimmar stämmer med antal beviljade timmar.

Priserna är uppräknade med 2,6 % för vård- och omsorgsboenden och med 2,0 % för hemtjänst och dagverksamhet enligt beslut i kommunfullmäktige.

Förvaltningen föreslår nämnden att ansöka om 5,3 mnkr för aktivitetscenter och 3,0 mnkr för tryggt mottagande i hemmet. Se mer under rubriken Budgetjusteringar.

Nyckeltal - Antal personer/timmar	Planering 2019	Utfall 2018 T2	Snitt tom T2 2018	Planering 2018
Hemtjänst (antal beställda dagtimmar)	41 660	42 335	42 832	44 700
Hemtjänst (antal utförda dagtimmar)	37 494	36 596	37 069	39 300
Hemtjänst (antal personer)	1 250	1 222	1 220	1 200
Servicehus (antal timmar)	4 035	4 019	4 125	5 050
Servicehus (antal personer)	80	83	83	94
Vård- och omsorgsboende (antal heltidsplatser)	464	494	496	473

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Ledning, biståndsenheten & gemens.adm.	18,1	0,0	18,1		
Hyror	11,6	-8,8	2,8		
Övrigt	0,0	-0,5	-0,5		
Insatser i ord boende	24,2	-0,3	23,9		
Pers.ass LSS	9,4	-0,5	8,9		
Heldygnssomsorg SoL	17,8	-0,1	17,7		
Insatser övriga	0,7	0,0	0,7		
Resor	21,1	0,0	21,1		
Prestationsbaserade insatser	293,3	-14,7	278,6		
Summa	396,2	-24,9	371,3	378,6	384,3
varav omslutningsförändring	24,9	-24,9	0,0		
<i>*Justerad budget 2018</i>					

Nettobudgeten för verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppgår till 371,3 mnkr vilket är en minskning med 7,3 mnkr (-1,9%) jämfört med justerad budget för 2018.

Den tilldelade budgetramen består primärt av en preliminär tilldelning av schablonersättningar för nivåbestämda LSS-beslut samt ett fast anslag (67,6 mnkr). Den slutgiltiga tilldelningen av schablonersättningar kommer att fastställas under hösten 2019 baserat på antal aktuella insatser och nivåer i slutet av augusti.

I budget ingår budgethållningsåtgärder främst i form av förväntat resultat av omförhandlingar av placeringar utanför LOV. Förvaltningen har ca 60 insatser som är placerade utanför ramavtalet till ett pris som överstiger LOV-priset. Med utgångspunkt från detta kommer förvaltningen därför att söka stöd av socialförvaltningen för att minska kostnaderna för dessa placeringar.

Nyckeltal - Antal personer/timmar	Planering 2019	Utfall 2018 T2	Snitt tom T2 2018	Planering 2018
Hemtjänst (antal beställda dagtimmar)	3 500	3 646	3 577	3 200
Hemtjänst (antal utförda dagtimmar)	3 000	2 953	2 768	2 750
Hemtjänst personer	150	147	144	150
Personlig assistans LSS timmar	2 200	1 980	3 459	2 900
Barn- och vuxenboende, SoL (antal personer)	17	21	23	21
Barn- och vuxenboende LSS (antal personer)	145	146	142	139
Daglig verksamhet LSS (antal personer)	315	317	307	294

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
--------------------	-----------	----------	------------------	-------------------	----------------------

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Ledning, stab, drog och brottsprevention	2,6	0	2,6		
Fritidsverksamhet	11,6	0,0	11,6		
Fältverksamhet	2,9	0,0	2,9		
Parklekar	8,9	-0,5	8,4		
Kulturverksamhet	0,5	0,0	0,5		
Föreningsbidrag mm	0,5	0,0	0,5		
Kollo	3,8	-1,0	2,8		
Medborgarservice	3,7	-0,8	3,9		
Övrigt	1,7	0,0	1,7		
Summa	36,2	-2,3	33,9	32,9	32,3
varav omslutningsförändring	2,3	-2,3	0,0		
<i>*Justerad budget 2018</i>					

Nettobudgeten för verksamhetsområdet barn, kultur- och fritidsverksamhet uppgår till 33,9 mnkr, vilket är en ökning med 1,0 mnkr (3 %) jämfört med 2018. Budgeten avser framförallt fritidsverksamhet, parklekar, fältverksamhet, kultur - och föreningsverksamhet samt kollo.

Ekonomiskt bistånd

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Ekonomiskt bistånd	133,8	-3,7	130,1	127,8	124,6
varav handläggning	31,1	0,0	31,1	31,1	31,1
Arbetsmarknadsåtgärder	29,1	-6,0	23,1	24,3	22,2
Summa	162,9	-9,7	153,2	146,2	137,7
varav omslutningsförändring	2,5	-2,5	0,0		
<i>*Justerad budget 2018</i>					

Ekonomiskt bistånd

Nettobudgeten för ekonomiskt bistånd 2019 uppgår till 130,1 mnkr inklusive kostnader för handläggning, vilket är en ökning med 2,3 mnkr (1,8 %) jämfört med 2018. Totalt för staden bedöms utbetalt försörjningsstöd bli högre med hänsyn till ett ökat inflöde av antalet nyanlända som avslutar sin etableringsperiod samt en ökning av medelbidraget.

Enligt Sweco bedöms arbetslösheten 2019 att öka med 0,1% till 6,4 % jämfört med 2018 ca 6,3 %.

Förvaltningens budgetnivå baseras på i genomsnitt 900 bidragshushåll per månad. Detta kan jämföras med december 2018 då antalet bidragshushåll var 899 (preliminär siffra) respektive genomsnittet januari-december 2018 som var 867.

Nyckeltal	Planering 2019	Utfall 2018 T2	Snitt tom T2 2018	Planering 2018
Antal hushåll	900	871	843	880
Kostnad (tkr/mån)	8 486	9 016	8 179	8 040

Arbetsmarknadsåtgärder

Nettobudgeten uppgår totalt till 23,1 mnkr vilket är en minskning med 1,2 mnkr (4,9 %) jämfört med 2018. Förvaltningens åtgärder inom arbetsmarknad är Arbetsforum, OSA, feriearbetare och Stockholmsjobb.

Nyckeltal - Antal helårsplatser	Planering 2019	Utfall 2018 T2	Snitt tom T2 2018	Planering 2018
OSA (helårsanställning)	20	14	15	20
Visstidsanställningar/Stockholmsjobb (helårsanställning)	20	20	20	20
Feriearbeten Tkr	11 800		–	12 200
Feriearbeten antal	950		–	1 000

Investeringar

Budget 2019 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2019 Netto	VP 2018* Netto	Prognos 2018 (T2)
Stadsmiljöverksamhet	17,2		17,2	16,8	
Inventarier och maskiner	2,9		2,9	2,8	
Klimatinvesteringar			0,0	6,8	
Summa	20,1	0,0	20,1	26,4	26,4

Stadsmiljöinvesteringar

Nämnden har tilldelats 17,2 mnkr för stadsmiljöinvesteringar. Specifikation av investeringar framgår av blankett i bilaga.

Maskiner och inventarier

Förvaltningen har tilldelats en budget för investeringar av maskiner och inventarier om 2,9 mnkr. En investering är, enligt stadens anvisningar, en anskaffning av en anläggningstillgång med ett värde över ett basbelopp och ett bestående värde i tre år eller mera. Driftbudgeten belastas sedan, i sedvanlig ordning som vid alla investeringar, med kapitalkostnader under anläggningstillgångens beräknade livslängd.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Inte aktuellt.

Resultatenheter

I samband med verksamhetsplanen ska nämnden ange vilka enheter som ska vara resultatenheter. Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatenheterna får ha ett överskott om maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. En förutsättning är att resultatenheten uppfyllt sina åtaganden.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anmäler följande resultatenheter 2019:

Förskoleverksamhet

- 301 Grimsta förskolor
- 302 Vällingby förskolor
- 303 Råcksta förskolor
- 304 Nälsta-Vinsta förskolor
- 306 Björnboda-Sörgården förskolor
- 309 Maltesholm-Smedshagen förskolor
- 310 Loviselund förskolor
- 311 Hässelby Gård förskolor
- 312 Trollboda-Smedshagen förskolor
- 314 Hässelby Norra förskolor

Äldreomsorg

- 558 Skolörtens servicehus

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Inte aktuellt.

Budgetjusteringar

Drift:

Budgetjusteringar drift	Mnkr
Ökade kostnader för giftfri miljö	2,0
Introduktionsförskola	2,0
Aktivitetscenter seniorboenden	5,3
Tryggt mottagande i hemmet	3,0
Naturreservat	2,0
Summa	14,3

Förvaltningen föreslår nämnden att begära budgetjusteringar om totalt 14,3 mnkr enligt ovan tabell. Nedan följer en kort beskrivning av respektive budgetjustering som nämnden förslås begära.

Medel för åtgärder för giftfri förskola (2,0 mnkr)

Medel för kemikaliesmart förskola/målet om en giftfri miljö 2,0 mnkr. Medlen ska användas för att genomföra åtgärderna enligt nivå 2 som bl.a. innebär utbyte av gamla lekkuddar och möbler stoppade med skumgummi, utbyte av vilmadrasser och skötbäddar av PVC, utbyte av köksartiklar med non-stick-beläggning samt utbyte av gammal köksutrustning av plast mot glas, porslin, rostfritt stål eller trä. (se kommentar i avsnitt 2.5).

Introduktionsförskola (2,0 mnkr)

I enlighet med budget för 2019 fortsätter stadens satsning på introduktionsförskola. Inom stadsdelsförvaltningen finns sedan 2018 en introduktionsförskola och förvaltningen anser att det finns ett stort behov av att fortsätta att bedriva och utveckla verksamheten. Medel om 2,0 mnkr begärs för att fortsätta verksamheten med introduktionsförskola.

Att ovanstående verksamhet kan fortsätta under 2019 bygger på att söka medel avsedda för introduktionsförskola beviljas.

Aktivitetscenter (5,3 mnkr)

I enlighet med budget för 2019 fortsätter stadens satsning på seniorboende med aktivitetscenter.

I stadsdelen finns sedan 2017 tre aktivitetscenter i anslutning till seniorboende eller likande. Aktivitetscentrets huvudsakliga uppgift är att ordna aktiviteter och främja social gemenskap, motverka otrygghet samt bidra till fysisk aktivitet för de boende i seniorboendet och äldre i närområdet.

Medel begärs för personalkostnader, lokalkostnader och kostnader för aktiviteter med mera för förvaltningens tre aktivitetscentra om 5,3 mnkr.

Tryggt mottagande i hemmet (3,0 mnkr)

Förvaltningen kommer under våren att börja arbeta enligt modellen Tryggt mottagande i hemmet för att säkerställa en trygg hemgång från slutenvård eller korttidsboende.

Förvaltningen uppskattar kostnaden för detta till 3,0 mnkr. I kostnaden ingår personalkostnader inkl arbetsledning, lokalkostnader, tele- och it- kostnader med mera.

Medel för skötsel av naturreservat (2,0 mnkr)

Medel för skötsel av naturreservat 2,0 mnkr (se kommentar under nämndens ekonomiska förutsättningar).

Investeringar:

Budgetjusteringar investeringar	Mnkr
Klimatinvesteringar	0,4
Trygghetssakande åtgärder, skogsrojning intill ny upprustad lekplats Oxtungan	0,3
Trygghetssakande åtgärder vid lekplatserna Fyrfärgspennan och Kassakvittot	1,4
Summa	2,1

Klimatinvesteringar (0,4 mnkr)

I stadens centrala medelreserv för 2019 finns medel avsatta för klimätförbättrande åtgärder. Åtgärderäna avser investeringar och ska kunna genomföras under 2019 samt ha ett tydligt samband med stadens nuvarande styrdokument inom klimat och miljöömrådet. Förvaltningen föreslår nämnden att begära budgetjustering om 0,4 mnkr. Medlen ska användas till byte av utomhusbelysning till LED-belysning vid fem parklekar inom Hässelby-Vällingby stadsdelsområde under 2019.

Ovanstående åtgärder bygger på att söka medel avsedda för klimatinvesteringar beviljas.

Trygghetsskapande åtgärder skogsrojning (0,3 mnkr)

I stadens centrala medelreserv för 2019 finns medel avsatta för trygghetssatsningar.

Åtgärderna ska avse fysiska investeringar på mark, anläggning eller fastighet, kunna genomföras under 2019, samt utgå ifrån en lokal behovsanalys av tryggheten.

Förvaltningen föreslår nämnden att begära budgetjustering om 0,3 mnkr för trygghetssakande åtgärder i form av skogsröjning intill ny upprustad lekplats Oxtungan, se bilaga.

Ovanstående åtgärder bygger på att sökta medel avsedda för trygghetsskapande åtgärder beviljas.

Trygghetsskapande åtgärder lekplatserna (1,4 mnkr)

I stadens centrala medelreserv för 2019 finns medel avsatta för trygghetssatsningar. Åtgärderna ska avse fysiska investeringar på mark, anläggning eller fastighet, kunna genomföras under 2019, samt utgå ifrån en lokal behovsanalys av tryggheten.

Förvaltningen föreslår nämnden att begära budgetjustering om 1,4 mnkr för trygghetsskapande åtgärder vid lekplatserna Fyrfärgspennan och Kassakvittot, se bilaga.

Ovanstående åtgärder bygger på att sökta medel avsedda för trygghetsskapande åtgärder beviljas.

Omslutningsförändringar

I kommunfullmäktiges budget har endast kostnader och intäkter för nämndens egen verksamhet tilldelats. Vid försäljning av verksamhet till andra stadsdelar och kommuner ökar nämnden sin omslutning på kostnads- och intäktssidan. Dessutom återsöker nämnden ersättning för kostnader avseende ensamkommande flyktingbarn samt genom tilldelning av externa projektmedel. Detta är inte beaktat i kommunfullmäktiges budgetram utan tas upp i verksamhetsplanen och redovisas till kommunstyrelsen. Nettot av omslutningsförändringarna är alltid noll. Nämndens kostnader och intäkter beräknas öka med 178,4 mnkr enligt tabell nedan.

Ökade kostnader/intäkter för (mnkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Nämnd- och förvaltningsadministration	0,4	-0,4	0,0
Individ- och familjeomsorg	25,4	-25,4	0,0
<i>varav Barn och ungdom</i>	<i>11,8</i>	<i>-11,8</i>	<i>0,0</i>
<i>varv Vuxen</i>	<i>7,0</i>	<i>-7</i>	<i>0,0</i>
<i>varv Socialpsykiatri</i>	<i>6,6</i>	<i>-6,6</i>	<i>0,0</i>
Flyktingmottagande	36,6	-36,6	0,0
Äldreomsorg	86,1	-86,1	0,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	24,9	-24,9	0,0
Stadsmiljöverksamhet	0,2	-0,2	0,0
Verksamhet för barn, kultur och fritid	2,3	-2,3	0,0
Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	2,5	-2,5	0,0
Summa	178,4	-178,4	0,0

Medel för lokaländamål

Inte aktuellt.

Övriga ekonomiska redovisningar

Systematiskt kvalitetsarbete

Målet med förvaltningens kvalitetsarbete är att med effektiv målstyrning, ledning och uppföljning uppnå hög kvalitet i alla verksamheter, med invånarna i fokus.

Kvalitetsutveckling genomförs dels utifrån systematisk uppföljning av resultat och arbetssätt, dels utifrån uppföljning av förslag och synpunkter från målgrupperna.

Strategisk ledning och styrning

I syfte att integrera och förankra kvalitetsarbete, styrning och uppföljning på alla nivåer i organisationen arbetar förvaltningen strukturerat för att öka medvetenheten, kunskapen och delaktigheten hos alla medarbetare. Arbetet innebär bland annat att höja kompetens och kunskap hos chefer avseende strategisk styrning och ekonomistyrning. Det är centralt att såväl medarbetare som chefer har kunskap om förvaltningens mål och dess innebörd för verksamheten och verksamhetsutvecklingen. I samband med uppföljningsrapporter och verksamhetsplan ges stöd och utbildning i uppföljning, analys och i ILS-verktyget till enhetschefer och andra funktioner.

I kvalitetsarbetet har förvaltningen olika system, verktyg och metoder till hjälp. Dessa går på olika sätt in i varandra och uppfyller olika funktioner i kvalitetsarbetet. De mer centrala är:

- ILS-webb (stadens webbaserade verktyg för Integrerad Ledning och Styrning)
- System för internkontroll
- Verksamhetsuppföljning
- Individuppföljning
- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
- Kvalitetsutmärkelsen
- Goda exempel
- Brukarundersökningar
- Synpunkter och klagomål
- Medborgarförslag

Förvaltningsledningen kommer under 2019 att införa styrkort och månadsvisa resultatdialoger som förväntas leda till en tydligare styrning mot måloppfyllelse.

Nedan redovisas förvaltningens kvalitetsarbete med fokus på de system, verktyg och metoder som verksamheten planerar lägga extra fokus på eller ska utveckla under året.

Planering och uppföljning i ILS-webb

Förvaltningens kvalitetsarbete grundar sig i *Stadens program för kvalitetsutveckling* och är integrerat med stadens styrsystem ILS. I styrsystemet planerar och följer förvaltningen upp verksamheten i enlighet med stadens anvisningar. Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan upprättas också i ILS.

Under 2019 förstärker förvaltningen arbetet med att utveckla uppföljningar och analyser för att utveckla verksamheterna.

System för internkontroll

Nämnden har beslutat om ett nytt system för intern kontroll för 2019, som inkluderar alla beslutsnivåer i förvaltningen från förvaltningsledning till medarbetare.

Under 2019 fortsätter implementering av förvaltningens uppdaterade system för intern kontroll, fokus är på enheterna. Syftet är att höja förståelsen och kunskapen om betydelsen av den interna kontrollen för måluppfyllelse.

Processkunskap och effektiva arbetssätt

Förvaltningen planerar att under 2019 kartlägga några av de mest kritiska verksamhetsprocesserna, i syfte att identifiera förbättrings- och effektiviseringsmöjligheter i arbetssätt, rutiner och verktyg.

Goda exempel och kvalitetsutmärkelsen

Förvaltningen arbetar för att verksamheten ska dela med sig och ta del av andras goda exempel. I uppföljning av verksamheten beskriver alla enheter goda exempel från sin verksamhet. Deltagande i kvalitetsutmärkelsen uppmuntras på olika sätt. Bland annat ges de som planerar att delta i kvalitetsutmärkelsen särskilt stöd vid upprättande verksamhetsplan.

Under 2019 ska förvaltningen arbeta för att utveckla en sammanhållen uppföljning av alla verksamheter, med ett tydligt fokus på verksamheter inom äldreomsorg och funktionsnedsättning.

Övrigt